

Maakunnallisesti tärkeiden tunnistaminen Uudella

Taustaa

Raportti maakunnallisesti tärkeistä alueista käsittelee tässä esitettyjen kriteerien avulla tunnistettuja ja listattuja alueita, joilla on ainakin maakunnallista merkitystä linnustolle (kohteita on varmasti enemmän) ja jotka ovat ainakin maakunnallisesti arvokkaita (listatut kohteet saattavat olla arvokkaampiakin). Listauksesta puuttuvat, ehkä jopa yleisestikin tunnetut linnustokohteet, eivät ole välttämättä merkityksellisiä. Tässä mainitut alueet Tringa on esittänyt Uudenmaan liitolle huomioitavaksi maakuntakaavoituksessa. Uudenmaan liitolle luovutettuun raporttiin nähden tämä julkaisu on pitempi, sisältäen paikkaluettelon lisäksi myös lajikatsauksen.

Suomessa on toteutettu kansainvälisesti (IBA, Heath & Evans 2000) ja kansallisesti (FINIBA, Leivo ym. 2002) tärkeiden lintualueiden kartoitukset. Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden selvityksiä ei ole Suomessa järjestelmällisesti toteutettu, vaikka tarvetta selvityksiin mm. maakuntakaavoja varten olisi. Edellytykset arvokkaiden kohteiden tunnistamiseen ovat vuodesta 2006 alkaen huomattavasti parantuneet, kun alueelliset yhdistykset ottivat käyttöön yhteisen paikkatietoja tallentavan lintutietokannan, Tiiran (www.tiira.fi), jonka kätevä käyttöliittymä on mahdollistanut tiedon tehokkaan hakemisen ja lajittelemisen. Lukumäärätiedon yhdistäminen koordinaattien avulla tarkkoihin paikkoihin tekee yhdistyksemme havaintoaineistosta vihdoinkin linnustonsuojelullisesti arvokkaan.

Tästä raportista huolimatta linnustoarvojen riittävä selvittäminen Uudenmaan kunnallisen maankäytön suunnittelussa pysyy jatkossakin ajankohtaisena. Yksityiskohtaisempien kaavojen ja suunnitelmien laatimisen yhteydessä on teetettävä tarkempia selvityksiä, jotta voidaan huomioida muiden luontoarvojen ohella sellaiset maakunnallisesti ja valtakunnallisesti uhanalaiset lintulajit (Rassi ym. 2010, Solonen & Virolainen 1995), joita ei voida paikkasuojelun kautta kattavasti huomioida (esimerkiksi petolinnot, valkoselkätikka).

Tässä raportissa esitellään Uudenmaan maakunnallisesti arvokkaiksi katsottavat kohteet perusteluineen (I osa). Koska linnustotieto ei ole ollut eikä tule koskaan olemaankaan täydellisen kattava, artikkeleissa esitetään myös vertailuarvot eli referenssiarvot kosteikkolinnuille. Referenssiarvojen avulla pystymme uuden linnustolaskennan jälkeen päättelemään, löytyikö uusi arvokas kohde (artikkelin II osa).

Uudenmaan linnustoa koskeva aineisto

Tarkastelualueena oli Uudenmaan maakunta (ennen vuoden 2011 yhdistymistä Itä-Uudenmaan kanssa edeltänyt tilanne) sekä metsien ja soiden pesimälinnuston osalta myös Tringan toimialueeseen kuuluva Sipoon kunta (entistä Itä-Uusimaa). Entisen Itä-Uudenmaan kunnista (poislukien Sipoo) on tehty oma tärkeiden lintualueiden selvityksensä (Lehtiniemi ym. 2009).

Tässä katsauksessa on pääsääntöisesti käytetty 2000-luvun linnustotietoja:

1. Ympäristöhallinnon (Metsähallitus, SYKE, Uudenmaan ympäristökeskus) julkaistut ja muutaman kohteen osalta julkaisemattomat laskentatulokset: Lammi 2010a, Lehikoinen ym. 2006, Metsähallitus 2007, Södersved 2009, Vuorinen 2009, Yrjölä ym. 2009.
2. Kuntien tai yhtiöiden teettämät, pääosin julkaistut linnustonselvitykset: Forsman ja Ahola 1987, Koskimies ym. 2008, Lammi ym. 1997, Lammi & Routasuo 2009, Solonen & Lavinto 1998.

Suomenoja on yksi tunnetuimmista Tringan retkipaikoista. Pienellä allasalueella pesii erittäin monipuolinen vesilintupopulaatio.

Äärettömät lintualueet ja niiden suojaaminen maalla

Margus Ellermaa

3. Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen Tringa ry:n, Lohjan seudun lintutieteellisen yhdistyksen Hakin ja Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintutieteellisen yhdistyksen Apus ry:n linnustolaskennat ja lajiseurannat. Tringa ja Hakki järjestivät n. 80 lintukohteen laskennat vuosina 2007–2010, jotka toteutettiin 180 henkilön voimin. Maastotöihin käytettiin n. 2500 henkilötyötuntia.
4. Satojen lintuharrastajien tekemät hajahavainnot, jotka oli tallennettu Tringan havaintoarkistoon (www.tiira.fi) maaliskuuhun 2010 mennessä. Näitä havaintoja oli 2000-luvun osalta käytettävissä 450000 kpl, painottuen selvästi vuosiin 2006–2010. Havainnoista huomattava osa on paikatietoaineistoa koordinaattitietoineen.
5. BirdLife Suomen ja Suomen ympäristökeskuksen lintupaikkatietokanta. Lintupaikkarekisterissä mainitut kohteet (Uudenmaan osalta 250 kpl) toimivat ennako-seulonnessa potentiaalisten kohteiden linnustolaskentojen suunnittelussa sekä havaintoarkistossa tehtyjen kyselyjen ohjaamisessa. Kyseisessä rekisterissä oli käytettävissä myös kyseisten kohteiden yhteenvetotietoja 1990-luvun linnustosta.
6. Tringa-lehdessä julkaistut havaintokatsaukset vuosia 2000–2006 koskien sekä muita Tringan linnustoa koskevia julkaisuja, mm. Ellermaa 2004, Ellermaa 2009, Ervasti 2004, Saarinen 2006, Solonen ym. 2010.

Tiedon puutteet

Vaikka havaintoja ja laskentoja on alueen kaikista kunnista, ne keskittyvät runsasväkisimpiin kuntiin sekä tunnetuille hyvillä lintualueilla. Havaintojen kertymää ei siis voi pitää satunnaisena tai systemaattisena otoksena Uudenmaan linnustosta, etenkin pesivän metsä- ja peltolinnuston osalta. Alueuuttelo (OSA I) ei sulje pois muiden merkittävien alueiden olemassaoloa. Referenssiarvot (OSA II) helpottavat itse asiassa tunnistamaan uusia merkittäviä kohteita.

Vaatelialle **metsälinnustolle** lista lie-nee tärkeimpien kohteiden osalta puutteellinen. Kaikki Tringa ry:n vuosina 2007–2009 kartoittamat (5 kpl, yhteensä n. 200 km²), jo 1990-luvulla arvokkaaksi tiedetyt metsämantereet ovat säilyttäneet merkityksensä. Nämä esitetään tässä maakunnallisesti arvokkaiden lintukohteen joukossa.

Pesivälle **saaristolinnustolle** ei esitetä juuri uusia arvokkaita kohteita niiden lisäksi, jotka kansallisessa lintualuekartoituksessa 1990-luvulla todettiin arvokkaaksi (Leivo ym. 2002). 2000-luvun tutkimukset osoittavat arvojen säilyneen näillä kohteilla. Uusia kohteita ei ole 2000-luvulla haettu systemaattisesti. Pesivä saaristolinnusto on joka tapauksessa pienin lisäyksin hyvin huomioitu näillä varsin laaja-alaisilla kohteilla. Merialueiden osalta suurimmat tiedonpuutteet koskevat **ulkomeren matalikkoja** ulkosaariston ulkopuolella (keskisyvyydeltään alle 15–20 metriä). Nämä matalikot ovat mitä ilmeisimmin merkittäviä levähdys- ja ruokailualueita uikuille, ruokkilinnuille ja merisorsille (erityisesti alli ja haahka).

Pesiville **peltolinnuille** tärkeimpiä kohteita esitetään vain kaksi (Seutula ja Myrans) – nämä ovat kuitenkin myös merkittäviä muutamille levähtäjille. On todennäköistä, että peltosirkulle, isokuoville ja ruisrääkälle löytyisi useita maakunnallisesti merkittäviä (pelto)alueita, jos asiaa erikseen selvitetäisiin.

Muuton keskittymisalueita, nk. **pullonkaula-alueita** ei ole myöskään erikseen selvitetty. Pullonkaula-alueet keraävät maantieteellisesti kapeille alueille säännöllisesti erittäin korkeita muuttolintumääriä ja muutto kulkee näillä alueilla usein matalalla, alle 200 metrin korkeudessa (ihmisrakennelmien yläraja). Tällaisia ovat Uudellamaalla melko todennäköisesti ainakin Porkkalanniemi ja Hankoniemi, mutta mahdollisesti paikoin myös Suomenlahden ulkosaaristovyöhyke.

OSA I – UUDENMAAN TÄRKEÄT LINTUALUEET

Valintamenetelmät

Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden arvioimiseksi ei ole olemassa yks-

siselitteisiä kriteerejä, ja kriteerit ovat aina rajanvetokysymys. Kaikille maakunnille yleispätevien kriteerien määrittely on hankalaakin, koska kukin maakunta poikkeaa luonnonmaantieteellisiltä oloiltaan sijoittumalla esimerkiksi toisistaan erillään oleville muuttoreiteille. Asanti ym. (2003) esittivät 500 (vesilinnuille maakunnallisesti tärkeä alue) tai 250 yksilön (kahlaajille tärkeä) tai kymmenien yksilöiden (hanhille ja joutsenille tärkeä) kriteeriä. Kyseiset luvut voisivat olla toimivia, jos alueen linnustoa ei tunnettaisi juuri lainkaan. Nämä mekaaniset luvut eivät kuitenkaan ota kantaa alueiden laatuun ja kattavuuteen yksittäisten lajien osalta. Tätä artikkelia varten tehdyssä tarkastelussa ilmeni selvästi, että useiden lajien tärkeimmät esiintymisalueet sijaitsevat Uudellamaalla alueilla, jotka eivät mahdu Asannin ym. (2003) esittämien kriteerien alle. Toisaalta samoilla kriteereillä voisi rajata mukaan kaikki isommat pellot Uudeltamaalta, mikä vesittäisi valinnan tarkoituksen: edukseen erottuvien alueiden nostamisen esiin maankäytön suunnittelun ja linnustonseurannan ohjaajana.

Uudenmaan osalta aineiston katsottiin useilla lajeilla riittävän Asantin ym. (2003) esittämiä kriteerejä yksityiskoh- taisempaan, lajikohtaiseen laatuun painottuvaan aluevalintaan. Kohteita ei valittu teoreettisen raja-arvon (kuten maantieteellisestä populaation koosta lasketun prosenttiarvon) mukaan. Tässä esitetyt alueet valittiin suoraan havaittujen lintumäärien mukaan, laittamalla ne tarkasteltavan lajin kohdalla paremmuusjärjestykseen. Tarkastelu tehtiin aina yksi laji ja yksi kausi (kevät, pesimäkausi ja syys) kerrallaan. Tarkastelulajeille valittiin maakunnallisesti kolme tärkeintä säännöllistä kevätlevähdyspaikkaa, säännöllistä syyslevähdyspaikkaa ja säännöllistä pesimäpaikkaa – jäljempänä mainituin poikkeuksin. Pellot olivat tarkastelussa luonnollisesti mukana, sillä suurin osa sisämaakosteikoista on Euroopassa kuivattu ja otettu pelto- tai muuhun käyttöön (esim. Joosten 1997, Kimmel ym. 2008, Lotze & Reise 2005, Raunio ym. 2008). Muuttolinnut ovat tulleet hyvin riippuvaisiksi peltojen tarjoamasta ravinnosta, sillä jäljellä olevien kosteikkojen ravinto ei riitä

Liejukana *Gallinula chloropus* on yksi tarkasteluun otetuista kosteikkolajeista. Vahvin kanta elää Suomenojalla. © Pertti Rasp, 2.5.2010.

Euroopassa lintukantojen ylläpitämiseen (Drent 2005).

Tässä raportissa ei oteta kantaa maakunnallisesti tärkeiden alueiden kansalliseen ja kansainväliseen merkitykseen, vaikka useiden kohteiden osalta laajempi merkitys on ilmiselvää. Kansallista ja kansainvälistä arvoa on punnittu ja punnitaan jatkossakin eri foorumeilla (www.birdlife.fi/iba).

Lajit

Tarkasteluun otettiin kaikki kosteikkolajit. Kosteikkolajeiksi laskettiin vesilinnut, lokkilinnut, kahlaajat, haikarat ja rantakanat (Delany ym. 2004). Lisäksi tunnistettiin arvokkaita alueita eräille muille, suojelluiksi arvokkaille lajeille, joilla on edukseen erottuvia keskittymiä tai esiintymiä Uudellamaalla. Myös on nimetty edustavimpia suo-, metsä- ja saaristoalueita, jotka kattavat harvaan esiintyvien (esim. pohjantikka) tai toisaalta runsaiden (esim. haahka) lajien parhaita pesi-

mäaikaisia elinympäristöjä. Edustavat suoalueet valittiin pääosin soihin erikoistuvien lajien perusteella, joiden kanta on Uudellamaalla erittäin pieni, jopa häviämässä (jouhisorsa, kapustarinta, liro, valkoviklo, pikkulokki, isolepinkäinen, pohjansirkku).

Lajikohtainen tarkastelu tehtiin noin 80 lintulajille. Lisäksi valitut ”edustavat metsä- ja saaristokohteet” kattavat useita lajeja, joille ei tehty lajikohtaista tarkastelua. Valintatarkastelua ei tehty eräille kerääntyville lajeille, jotka eivät ole erityisen tai täysin riippuvaisia kosteikoista (esim. kyyhkyt, tervapääsky, kottarainen, pääskyt, västäräkki). Joka tapauksessa useimmat niistä kuitenkin esiintyvät runsaimmillaan raportissa listatuilla alueilla.

Paikkojen valintakriteerit

Maakunnallisesti arvokkaaksi nimettiin kohde, joka on vähintään yhdelle lintulajille Uudenmaan tärkein tai vähintään kahdelle lajille kolmen tärkeimmän joukossa. Tällä varmistet-

tiin, että mukaan tulisi vain oikeasti arvokkaita alueita, jotka ovat merkittäviä usealle lintulajille tai olisivat selvää aatelistoa jollekin suojelluiksi arvokkaalle lintulajille. Poikkeus tehtiin koskikaralle, kirjokertulle ja harmaahaikaralle, joille valittiin omia alueitaan. Koskikaran elinympäristövaatimukset ovat hyvin kapeat, mutta se selvästi keskittyy eräille alueille, jotka eivät tulisi muun lintulajiston perusteella huomioiduksi. Yhdyskuntina pesivälle harmaahaikaralle valittiin tärkeimmät pesimäpaikat, vaikka niissä ei ollut muuta huomionarvoista lajistoa. Kirjokertulla tunnetaan enää yksi esiintymisalue Uudellamaalla. Joillekin lajeille oli erotettavissa korkeampi määrä tärkeitä kohteita, jotka tulivat valituksi. Tätä korostettiin joidenkin uhanalaisien lajien tai maakunnasta häviämisaarassa olevien lajien kohdalla (enintään 5 kohdetta).

Useilla lajeilla ei tunneta yhtään säännöllistä kerääntymis- tai pesimäaluetta

(esim. tundrahanhi). Lisäksi muutama laji esiintyy tasaisesti tai hajanaisesti (esim. rantasipi), jolloin muista edukseen erotuvia alueita ei pystytty (mahdollisten tiedonpuutteiden vuoksi) nimeämään. Vierasperäiselle kanadanhanhelle ei myöskään valittu kohteita, vaikka se olisi ollut mahdollista. Viivästyvän jäänlähdon keväinä vesistöjen aukeamista voi kärkkyä jääräjän tuntumassa huomattavia lintukertymä (esimerkiksi kyhmyjoutsen, silkkiiukku nokikana, naurulokki). Tällaisten epämääräisten kertymien perusteella alueita ei kuitenkaan ole valittu. Joensuistoihin kertyvät määrät ovat säännöllisiä ja alueita on sen perusteella mukana. Kaatopaikkoja ei ole aluevalintoihin kelpuutettu.

Luonnonsuojelulain nojalla erityissuojelustatusta nauttiville harvakseen esiintyville lajeille (esim. merikotka ja valkoselkätikka) ei valittu erikseen alueita. Lain mukaan nämä lajit tulee huomioida joka tapauksessa pienemmän mittakaavan suunnitelmissa ja kaavoissa, olipa näille valittu maakunnallisesti tärkeitä esiintymisalueita tai ei.

Muutama 2000-luvun alussa tärkeä alue on menettänyt kiistatta merkityksensä 2000-luvun loppua kohti. Näitä alueita ei valittu tai listattiin potentiaalisten kohteiden joukossa.

Pelkästään lintumäärä ei kerro kohteen laatua, vaan lintujen tiheys. Pinta-alan liioittelevaa vaikutusta hyvin isojen tai useasta osakohteesta koostuvien alueiden tapauksissa on vähennetty edellyttämällä tarkasteltavilta lajeilta vähimmäistiheyttä. Esimerkiksi lapasorsalle merkittävimmät pesimäalueet ovat käsittäneet vähintään 6 paria. Tarkastelussa asetettiin lisäehdoksi, että runsauden piti olla vähintään 2 paria nimettävän kohteen neliökilometriä kohti. Näin tärkeimmiksi lapasorsan pesimäalueiksi ei valittukaan saaristokohteita, jossa kokonaisparimäärä on korkea, mutta kanta kovin harva suojaisiin merenlahtiin tai lintujärviin verrattuna.

Säännöllisyys ja korkea määrä

Edellä mainittuja valintaperusteita sovellettiin tapauksissa, joissa laji esiintyi alueella säännöllisesti tai säännöllisyyttä voitiin pitää ilmiselvänä vain yhden tutkimuksen perusteella (pääasiallisesti pesijöiden kohdalla). Esimerkiksi syksyllä 2006 hanhien esiintyminen oli

Etelä-Suomessa, myös Uudellamaalla, poikkeuksellisen runsasta. Kyseisen syksyn esiintymiskuvan vaikutukset alueiden valinnassa poistettiin.

Säännöllisyyden mittarina pidettiin tarkasteltavan lintulajin **huomattavan korkean määrän** toteamista annetun rajauksen sisällä vähintään kahtena vuotena 2000-luvulla ja lisäksi merkkejä viihtymisestä paikalla muinakin vuosina. Tuoreen linnustotiedon niukkuuden vuoksi on joillakin kohteilla valinnan tueksi kelpuutettu myös vanhempaa, 1990-luvun lintutietoa (BirdLife Suomen lintupaikkatietokanta).

Isosta laskenta-aineistosta pyrittiin löytämään laji kerrallaan ne Uudenmaan kohteet, joilla kyseinen laji on säännöllisesti runsain levähtäjä tai pesijä – olivatpa havaitut lukumäärät lajin populaatiokokoon suhteutettuna korkeita tai ei. Uudenmaan näkökulmasta määrät olivat huomattavan korkeita, ja näin tuli mukaan biologisessa mielessä edustavimmat alueet.

Kevät, syksy ja pesimäkausi

Kevätmuuton ja syysmuuton kannalta tärkeimpiä kohteita on tarkasteltu erikseen, sillä ne eroavat joillakin lajeilla vuodenajan mukaan. Monet levähdyspaikoiksi tulkitut kohteet ovat samalla kyseisten lintujen pesimäalueita. Aineiston käsittelyssä levähtäjiksi laskettiin siis myös kohteen pesimäparit. Tätä tulkintaa ei noudatettu kuitenkaan toisin päin: levähtäjiä ei tulkittu automaattisesti pesimäkantaan. Levähtäjien tapauksessa käytettiin valintayksikkönä yksilömäärää. Pesimälinnuston tapauksessa yksikkönä käytettiin reviiiriä (joka voi tarkoittaa, muttei aina tarkoita pesimäparia). Erällä lajeilla pesimäaikaiset ruokailupaikat saattavat olla kaukana pesäpaikoista. Näitä ovat kuikkalinnut, joille rajattiin pari merkittävää ruokailualueutta levähdysaluekriteerein.

Paikkojen rajaaminen

Esitettyjen kohteiden rajaukset noudattavat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta seuraavia periaatteita:

1. Jos valitulla alueella on kansallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) tärkeän lintualueen status, on käytetty kyseistä rajausta

(<http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/index.shtml>).

2. Jos valittu lintualue on kohderajauksella ja -koodilla SYKE:n ja BirdLife Suomen lintupaikkatietokannassa (muttei ole IBA tai FINIBA), on käytetty kyseistä rajausta. Parissa tapauksessa rajaus puuttui arkistosta, jolloin tehtiin uusi rajaus.
3. Joissakin tapauksissa edellisten rajausta on muutettu vastaamaan paremmin nykytiedon valossa linnuille biologisesti mielekästä rajausta (pienentämällä tai laajentamalla rajausta tai pudottamalla jokin vähämerkityksellinen osa-alue pois).
4. Usea valittu alue on aikaisemmissa selvityksissä jäänyt huomioimatta. Näille kohteille on tehty uusi rajaus kohteen hyvin tuntevien henkilöiden avustuksella.
5. Lähekkäisiä osa-alueita, esimerkiksi lahtia tai järviä on yhdistetty yhdeksi paikaksi vain muutamassa tapauksessa, mikäli lajisto on näillä samankaltainen.

Alueiden rajaukset ja sijainnit tulevat lähiaikoina Tringan verkkosivuille, www.tringa.fi, kohtaan toiminta->(tutkimus)-> lintupaikat. Rajauksia voi siihen asti tiedustella kirjoittajalta tai Uudenmaan liitolta.

Toimenpidesuositukset tärkeille lintualueille

Useimmilla alueilla on niiden arvon säilyttämiseksi tarvetta erillisiin suoje-lutoimenpiteisiin. Lisäksi maankäytön suunnittelussa on rajattava tietyt toimenpiteet tässä lueteltujen lintualueiden ulkopuolelle, ja ulkopuolellakin (esimerkiksi saman valuma-alueen sisällä) suunniteltavien toimien on huomioitava tärkeät lintualueet. Alempana alueluettelossa on esitetty kunkin kohteen kohdalla suosituksia avaintoimenpiteiksi. Toimenpideluettelot eivät ole kattavia.

Maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden kohdeluettelo

Tässä luetellaan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet perusteluineen.

kudulle nousevia kaloja vuodesta toiseen. Alueella on lähes maakunnallista merkitystä sinisorsan ja silkkiuikun pesimäalueena. *Suojelutoimenpiteet*: Uutta asutusta ei kaavoiteta enää rannoille, laskujokien valuma-alueiden ravinnetaseisiin puuttuminen, mm. ravinteiden pidätys välikosteikoilla. Kalojen nousuedellytykset Espoonjokeen ja Mankinjokeen on turvattava. *Kevätlevähdysalue*: isokoskelo (770–1000). *Pesimäalue*: kyhmyjoutsen (7).

Espoo, Helsinki: Iso-Huopalahti; 210093; 1,02 km²; (4); on menettänyt useimmille pesimälinnuille arvon 1960-luvulla lahden täyttöjen myötä. Kohteella on kuitenkin edelleen merkittävää levähtäjäarvoa. Meriharakalle kohde on maakunnan tärkein – täällä tavataan kymmeniä yksilöitä ympäri kevään ja kesän. Lisäksi suokukkoa tavataan täällä keväisin säännöllisesti isoja määriä. Pesimälinnuston osalta paikalla on merkitystä puolisukeltajasorsille. Kohde lasketaan usein samaan kokonaisuuteen Laajalahden kanssa. *Suojelutoimenpiteet*: ruovikon niittoa ja kuorimista, ruderaattialueiden säilyttäminen avoimena, Mätäjön ravinnehallinta. Alueen toimenpiteissä on huomioitava todennäköisesti

raskasmetallien esiintyminen entisen kaatopaikan vuoksi. *Kevätlevähdysalue*: meriharakka (70–110), suokukko (70–300), pikkulokki (130–170). *Syyslevähdysalue*: meriharakka (usein >70).

Espoo: Laajalahti; 210103; 3,23 km²; (26); on matala, ruovikoitunut merenlahti, jota reunustavat rantaniityt ja -luhdet sekä rehevät lehdot. Alueen arvo on selvästi palautunut hoitotoimenpiteiden myötä 2000-luvun loppua kohti. *Suojelutoimenpiteet*: nykyisten hoitokäytäntöjen ylläpito. Ympäristövä maankäyttö ei saa nakertaa enää reunoja. *Kevätlevähdysalue*: haapana (140–185), lapasorsa (32–44), silkkiuikku (150–190), tylli (45), lapinsirri (40–55), jänkäsirriäinen (30–80), suokukko (140–300). *Pesimäalue*: haapana (10–12), sinisorsa (54–72), heinätavi (2–3), silkkiuikku (63–77), nokikana (19–35), naurulokki (350–547), keltävästäräkki (5–15). *Syyslevähdysalue*: haapana (700–2100), harmaasorsa (85–125), jouhisorsa (40–70), lapasorsa (52–135), telkkä (1200–1400), nokikana (330–440), tylli (145–160), töyhtöhyppä (300–400), lapinsirri (10–20), suosirri (160–270), suokukko (130–150), liro (225–260).

Espoo: Matalajärvi; 210094; 1,13 km²; (4); on nimensä mukaisesti kaut-

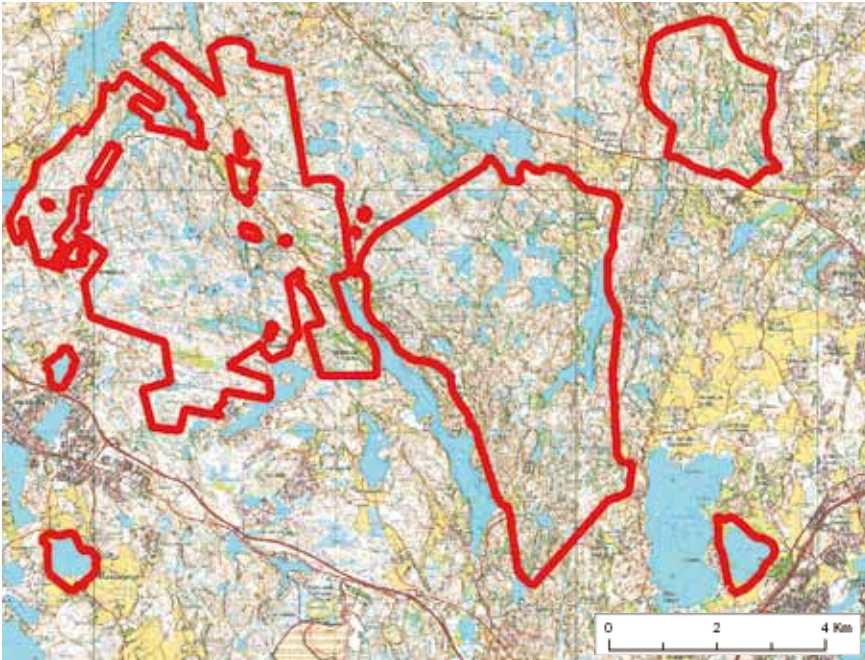
Matalajärvi, Espoo (210094). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

taaltaan hyvin matala, syvimmilläänkin vain 2–3 metrin syvyinen. Järvi on madaltunut valuma-alueelta saapuvan kiintoaineen sekä ravinnekuormituksen vuoksi ja on ilman hoitotoimia vaarassa umpeutua suoksi muutamassa vuosikymmenessä. Järven eliöyhteisö on korkeasta ravinnekuormituksesta huolimatta erittäin monimuotoinen, sillä lähdevesivaikutus pitää vettä suhteellisen kirkkaana ja hapekkaana ja on pelastanut järven pohjaeliöstön kuolemalta. Levähtävä linnusto on monipuolinen ja runsas sekä keväisin että syksyisin. Matalajärvellä on merkitystä myös uhanalaisten kasvien kasvupaikkana sekä soiden- ja lehtojensuojelualueena. *Suojelutoimenpiteet*: valuma-alueelta saapuvien ravinteiden ja kiintoaineiden merkittävä vähentäminen. *Kevätlevähdysalue*: telkkä (290–390). *Syyslevähdysalue*: haapana (1400–1500), uivelo (93–95). *Pesimäalue*: pikkutikka (6); lisäksi hyvä määrä haapanoita ja keltävästäräkkejä.

Espoo: Nuuksio; 210215; 66,64 km²; (+); on useiden metsätyyppien, pienialaisten soiden, harjanteiden, kalliojyrkänteiden kirjoma, runsasjärvinen ja -lampinen, yhtenäinen metsäalue Espoon, Vihdin ja Kirkkonummen rajaseudulla. Tyypillisintä elinympäristöä on mäntyvaltainen kangas. Siellä täällä on myös reheviä lehtoja ja hyvinkin luonnontilaista aarnikuusikkoa. Alue on vaateliaalle metsälinnustolle hyvin tärkeä. Alue kattaa Nuuksion järviylängöstä vain kolmasosan. Rajatun alueen ulkopuolella on todettu huo-

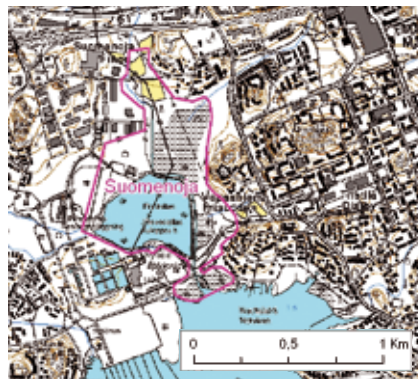
Iso-Huopalahti, Espoo ja Helsinki (210099) ja Laajalahti, Espoo (210103). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

Nuuskio, Espoo (210215). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

mattavia lintuarvoja, joten alueen kokonaisrajausta laajennetaan todennäköisesti lähivuosina. *Suojelutoimenpiteet:* Metsien kulutus, myös latvapaloja lehtipuuston palauttamiseksi. Metsämantereen yhteys koilliseen, Vihtiin ja Karkkilaan jatkuvaan metsämantereeseen on turvattava. Metsämantereisuuden turvaaminen suojelu- ja virkistysaluelajennuksin. Vihdintien siirtäminen osittain tunneliin, mikäli tietä aiotaan joskus laajentaa tai peruskorjata. Nuuskio on Uudellamaalla edustavin tai edustavimpia pesimäalueita kaakkurille (10), pyylle, teerelle, metsolle, pohjantikalle (14), pikkusiepolle (24) ja isokäpylinnulle.

Espoo: Suomenoja; 210239; 0,55 km²; (13); on rehevöitynyt, puhdistamon varalaskualtaaksi padottu merenlahti yhdessä lahden entisten niittyjen ja luhtien kanssa. Lahteen aikanaan laskenut Finnoonjoen uoma on muutettu ja pengerrytetty kiertämään altaan ohi. Osa alavista niityistä ja luhdista

Suomenoja, Espoo (210239). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

on tuhottu maantäyttöjen myötä 1960–70-luvuilla (nykyinen länsipuolen ruderatti). Alueen merkitys perustuu vesilinnustoon ja suureen naurulokikolonian. Monet sorsat uittavat poikueita altaalle kauempaa keskikesällä. Alueen rajauksen perusteista on kattava selvitys (Lammi & Nironen 2010). *Suojelutoimenpiteet:* Luonnonsuojelulain nojalla on perustettava suojelu-

alue. Luhtaniittyä on ennallistettava heikentämällä joen pengertä, niittämällä ja laajentamalla laidunta. Matalat sähköjohdot on poistettava alueelta. Esteetön yhteys merelle on turvattava, sekä lentämistä että poikueiden uittamista mereltä lammelle silmällä pitäen. Altaan veden tulee säilyä makeana ja mahdollisimman kirkkaana, liiallinen umpeenkasvu on estettävä. *Kevätlevähdysalue:* punasotka (42–46). *Pesimäalue:* harmaasorsa (8–25), lapasorsa (6–12), punasotka (4–12), tukkasotka (6–10), mustakurkku-uikku (18–20), nokikana (34–40), liejukana (25–32), naurulokki (850–3700). *Syyslevähdysalue:* harmaasorsa (165–200), heinätaivi (3–5), lapasorsa (88–95), punasotka (30).

Hanko: Byön; 210314; 0,06 km²; (1); on toinen suurehko Uudenmaan harmaahaikaräyhdykskunta, jossa vuonna 2009 oli yli 60 asuttua pesää. *Suojelutoimenpiteet:* ei sallita hakkuita yhdyskunnan välittömässä läheisyydessä.

Hanko: Hangon etelälahdet; 210180; 9,05 km²; (20); on monimuotoinen, matalien merenlahtien, fladojen, rantaniittyjen, hietikoiden ja kivikoiden mosaiikki Hankoniemen etelälahdella. Niemiin väliin ja sisäpuolelle jää matalia lahtia, joista osa on kurotumassa merestä erilleen fladoina ja glo-järvinä. Alueella on alavia rantaniittyjä, joiden kasvillisuus on hyvin edustava ja joilla elää harvinaisia hyönteislajeja. Uudenmaan mittakaavassa harvinaiset matalat hiekkapohjat ovat täällä kalojen, erityisesti kampelan tärkeitä poikastuottoalueita. On tärkeä levähdysalue vesi- ja kahlaajalinnustolle. *Suojelutoimenpiteet:* Rantaniittyjen ennallistaminen ja ylläpito. *Kevätlevähdysalue:* kyhmyjoutsen (100–250), tavi (340–490), tukkasotka (310–800), lapasotka (30–50), telkkä (700–800), meriharakka (50–100), tylli (60–75), valkoviklo (25–80). *Pesimäalue:*

Hangon etelälahdet, Hanko (210180). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

ristisorsa (3–4, ainoa vakiintunut pesimäalue), isokoskelo (24), tylli (4), pikutylli (3), punajalkaviklo (9). *Syyslevähdysalue*: laulujoutsen (130–380), tukkasotka (430–750), lapasotka (44–50), telkkä (600–2500), tylli (30–35), suosirri (80–120), valkoviklo (15–25).

Hanko: Hangon läntinen saaristo; 210175; 110,1 km²; (9); edustaa Salpausselän sekä vedenpäällistä että vedenalaista luontoa. Hiekkapohjan laajuus on merkittävä Suomen rannikkoalueeksi. Maantieteellisen sijaintinsa vuoksi alue on Suomen tärkeimpiä muuttolintuväyliä. Saaristo on pesimälinnustoltaan melko edustava, muttei Uudenmaan parhaimmistoa. Alueella on lepäilyarvoa etenkin haahkalle. Alue sijaitsee muuttoväylällä, joten satunnaisesti laskeutuvien lintujen määrä on korkea, ja epäsäännöllisesti saavutetaan maakunnallisesti korkeita lukuja. Nämä on pyritty jättämään tässä tarkastelussa huomiotta. Alue jäätyy Uudenmaan merialueista usein viimeisimpänä, jos ollenkaan, ja kohteen merkitys levähtäjille korostuu talvisin. *Suojelutoimenpiteet*: laittomien öljypäästöjen estäminen. *Kevätlevähdysalue*: meriharakka (80–110), kyhmyjoutsen (100–250). *Syyslevähdysalue*: kyhmy-

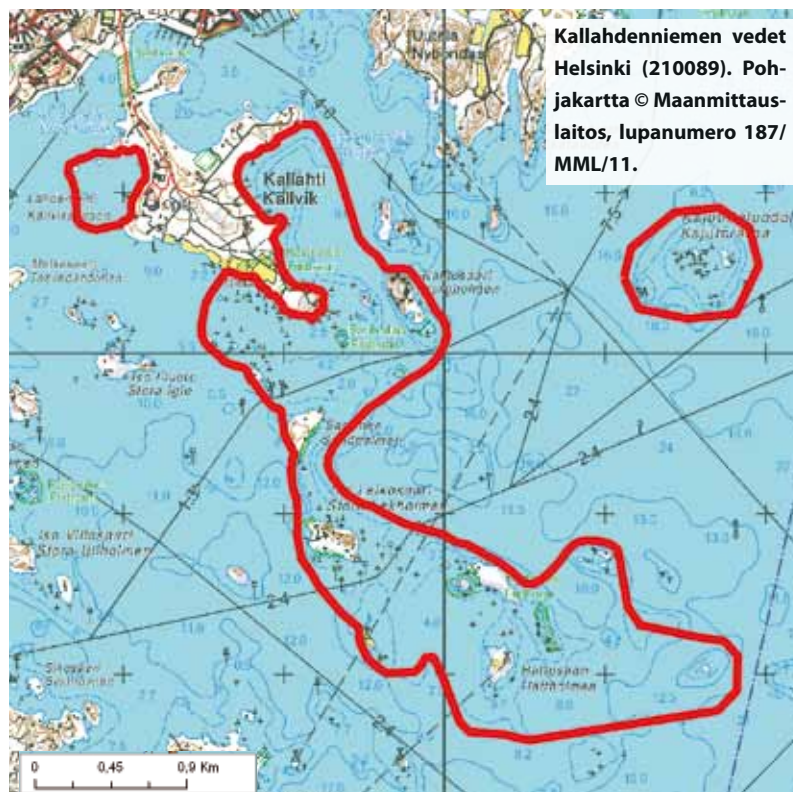
joutsen (100–240, myös talvi), lapasotka (45–54), haahka (10000–18000), alli (6000–30000), merimetso (>1000), suosirri (100–140), valkoviklo (25–30).

Helsinki: Kallahdenniemen vedet; 210089; 4,55 km²; (2); on kohde, jota luonnehtii harjun painuminen mereen. Harju jatkuu merenpinnan alla ja pilkistää pinnan alta esiin vielä särkinä kaukana merellä. Nämä kivikkoiset matalikot ovat tärkeitä vesilintujen ruokailualueita. Sorsia tavataan kevään syksyin satoja, parhaimmillaan tuhantakunta. Alla mainittujen lisäksi kohde on sukeltaville sorsille lähes maakun-

nallisesti merkittävä (alli, tukkasotka, telkkä). *Suojelutoimenpiteet*: veneilyn ohjaus, ruoppauskiellot. *Syyslevähdysalue*: silkkiuikku (80–115), kyhmyjoutsen (120–220).

Helsinki: Santahamina; 210091; 1,99 km²; (3); on puolustusvoimien omistama välisaariston hiekkaperäinen saari. Suurlahden edustalla on hyviä lintuluotoja. Suurlahti kerää muuttoaikana kahlaajia. Kissa- ja Likolammet ovat reheviä lampia reunuslehtoineen. Kissalammen länsipuolella on sankkoja sekametsiä ja kuusikoita. *Suojelutoimenpiteet*: Alueen säilyttä-

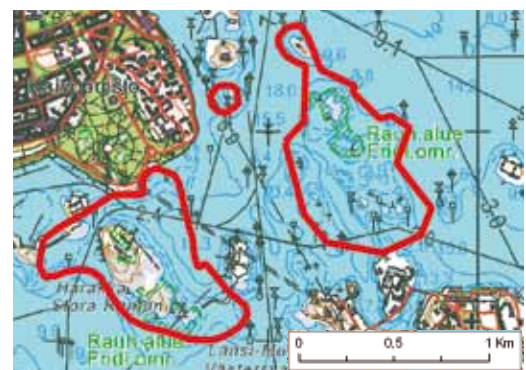
Santahamina, Helsinki (210091). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

Kallahdenniemen vedet Helsinki (210089). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

minen metsäisenä ja kahlaajarannan osalta hyvin rauhallisena. *Kevätlevähdysalue*: tylli (24–57), valkoviklo (30). *Pesimäalue*: mustakurkku-uikku (5–7).

Helsinki: Suomenlinnan luodot – Harakka; 210088; 0,83 km²; (1); on Uudenmaan selkeästi tärkein selkälokin pesimäalue käsittäen noin neljäsosan maakunnan pesimäkannasta. Uudenmaan saaristo on lähes autioitunut täs-

Suomenlinnan luodot – Harakka, Helsinki (210088). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

Viikki – Vanhan kaupunginlahti, Helsinki (210101). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

tä lajista viime vuosikymmeninä. Kohde on muutenkin edustava saaristolinnuston pesimäpaikka. Rajaus sisältää pesimäluodot lähivesineen, ei siis juurikaan ruokailualueita. *Suojelutoimenpiteet:* häirinnän kontrollointi.

Helsinki: Viikki – Vanhan kaupunginlahti; 210101; 7,29 km²; (25); on laaja ruovikkoineen ja peltoineen Vantaanjoen suistossa. Lahtea hallitsevat laajat järviruokokasvustot. Reunametsät ovat reheviä tervaleppäluhtia. Kosteikko rajoittuu koillisessa Viikin peltoihin ja Koetilaan. Alue on ison pinta-alan vuoksi maakunnan merkittävimpiä kosteikkoja, mutta sen arvot ovat merkittävästi heikentyneet 1930-luvun jälkeen. Kunnostukset ovat jonkin verran palauttaneet alueen arvoja. Viikin pellot keräävät ruokailemaan valkoposkikihantia ja töyhtöhyppiä ja ovat siten olennainen osa kokonaisuutta. Arvokkaasta peltokokonaisuudesta osa, Taka-Viikin pellot on kokonaan hävitetty rakentamalla. *Suojelutoimenpiteet:* Lahteen laskevan Vantaanjoen

valuma-alueen mittava vesistösuojeluhanke tarvitaan veden sameuden hillitsemiseksi. Muita ennallistamis- ja hoitokäytäntöjä jatketaan. Etu-Viikin pellot on säilytettävä peltoina. Voimalinja on siirrettävä maan alle kaapeliksi. *Kevätlevähdysalue:* haapana (100–140), tavi (300–400), joushisorsa (30–35), heinätavi (9–11), silkkiuikku (100), suokukko (150–160), *Pesimäalue:* haapana (14–17), sinisorsa (94–123), silkkiuikku (46–63), luhtakana (13–14), töyhtöhyppä (30), pikkutikka (5–6), keltavästäräkki (28–29), rastaskerttunen (6–8), viiksitimali (16–19). *Syyslevähdysalue:* valkoposkikihantia (5200–8500), harmaasorsa (24–40), tavi (540–620), heinätavi (6–10), lapasorsa (36–48), punasotka (24–27), töyhtöhyppä (400–700), lapinsirri (10–20), suokukko (200–215), liro (155–215).

Helsinki, Sipoo: Östersundomin lintuvedet; 210315; 3,2 km²; (5); on joukko lähekkäin sijaitsevia reheviä merenlahtia: Porvarinlahti, Bruksvikin, Torpvikin ja Östersundominlahti (sis. Karlvikin ja Kapellvikin).

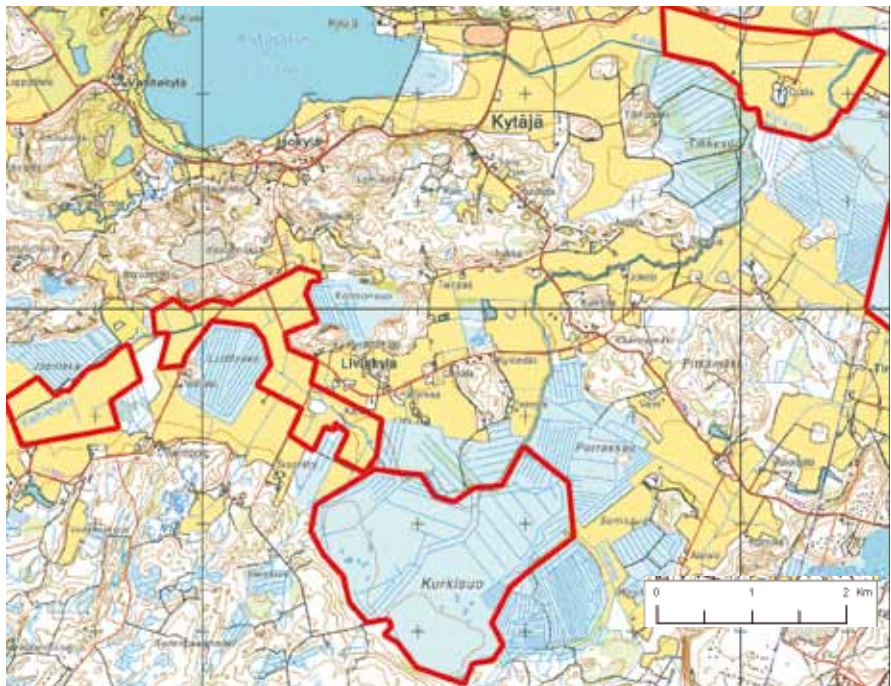
Lajisto on osa-alueilla hyvin samantapainen. Alueella on pääasiallisesti maakunnallista merkitystä pesimäalueena, levähtäviä vesilintuja tavataan usein kymmeniä, joskus harvoin yli 200. Alueen linnustoarvot ovat heikentyneet 1990-luvun jälkeen (hävinneitä kirjokerttu, luhtahuitti, vähentyneitä ruisräykkä). *Suojelutoimenpiteet:* luhtien ja niittyjen ennallistaminen. *Pesimäalue:* tukkasotka (7–8), isokoskelo (9–12), silkkiuikku (57–71), punajalkaviklo (6–10), pikkulepinkäinen (2–6).

Hyvinkää: Kurkisuo; 210112; 3,04 km²; (2); on keskiosastaan vielä laajalti luonnontilainen ja avoimena oleva suo. Kurkisuo on yksi muutamasta paikasta, jossa tiedetään kapustarinnan Uudellamaalla vielä pesivänä esiintyvän. Suolla esiintyy lisäksi vielä Uudellamaalla pesijänä harvinainen liro ja luonnonympäristössään pesivä kuovi. Arvokas osa-alue on pinta-alaltaan n. 2 km², ojituksissa arvoa menettänyt osa-alue on lisäksi noin 1 km². Aluetta uhkaa turvetuotanto. *Suojelutoimenpiteet:* valtaosa suosta on suojeltava ja ojat viipymättä tukittava. *Pesimäalue:* kapustarinta (2), liro (2). Lisäksi erinomainen teerisuo ja keltavästäräkkikin esiintyy vielä suolla.

Hyvinkää: Kytäjän pellot; 210304; 3,07 km²; (3); on entisistä soista ja Kytäjoen luhdista kuivattu peltokokonaisuus, käsittäen kolme osa-aluetta: Neitsytmäen ympäristön pellot, Livinkylän pellot ja Isosuon suopellot. Kaikki osa-alueet sijoittuvat Kytäjoen ympärille tai viereen. Rauhallsuutensa ja kenties suoalkuperän vuoksi alueella levähtää toisaalla pesiviä suolintuja: kurkia, metsähanhia, laulujoutsenia ja kapustarintoja. *Suojelutoimenpiteet:* joen kohtuullisen tulvimisen salliminen ja laajojen pientareiden perustaminen maatalouden erityisympäristötuen turvin. Myös riistapellot sopivat alueelle. *Kevätlevähdysalue:* metsähantia (90–140), kurki (160–230), kapustarinta (220–265).

Hyvinkää: Matkunsuo; 210339; 1,26 km²; (+); Matkunsuo on eteläsuomalainen keidassuo Salpausselällä. Pohjoisosan keskellä on suon ympäröimänä Matkunlampi. Matkunlamin eteläpuolella on laaja, kohosuolle

Kytäjän pellot (210304) ja Kurkisu, Hyvinkää (210112). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

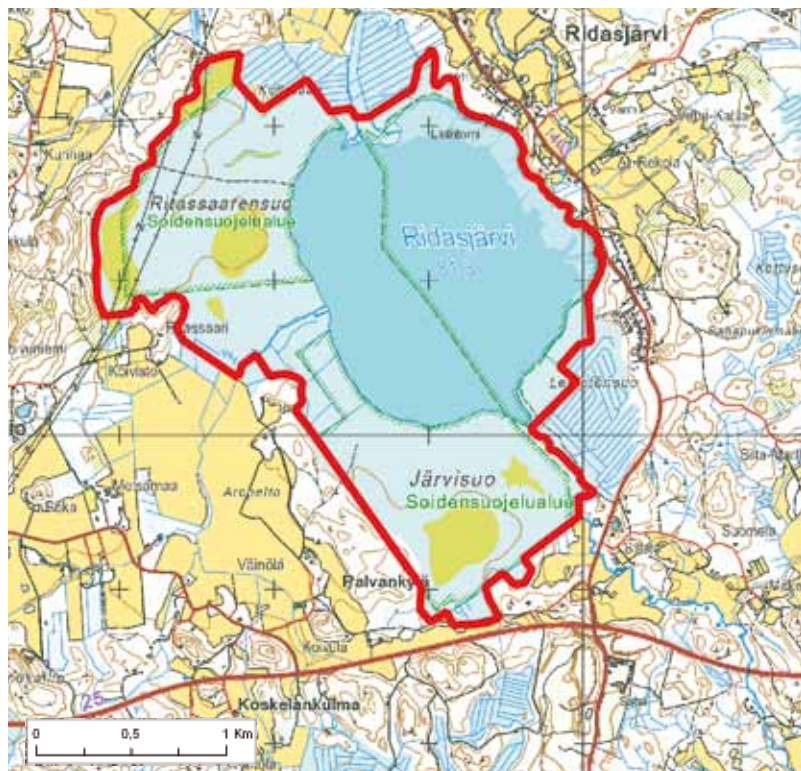
tyypillinen keskusalue, jota hallitsevat isot vetiset rimpipinnat, joissa on runsaasti isohkoja kuljuja (allikoita). Vetsisen rimpialueen ympärillä kiertävä suon osat ovat isovarpurämettä, lyhytkortista nevaa tai niiden yhdistelmiä. Alueella on monipuolista linnustoa, mutta erikoisuutena laajoissa suokartoituksissa löytynyt Uudenmaan ainoa isolepinkäisreviiri.

Hyvinkää: Mustasuo; 210340; 2,13 km²; (2); on eteläpäästään Hyvinkään puolelle ulottuva, pohjoisosastaan Hausjärveen kuuluva keidassuo. Se on reunoiltaan joskus ojitettu, mutta muutoin luonnontilainen. Suon keskellä kulkee maisema-arvoa heikentävä sähkölinja. Alueen suotyyppinä ovat rahka-, lyhytkorsi- ja kuljuneva sekä isovarpuräme. Suolla pesii edelleen kapustarinta (1) ja liro (2). Myös parhaita keltävästäräkkoita (3).

Hyvinkää: Ridasjärvi-Järvisuo-Ritassaarensuo; 210111; 6,85 km²; (15) on reheväkkö, soiden ympäröimä järvi Pohjois-Uudellamaalla. Kokoonsa nähden Ridasjärvi kerää nykyään yllättävän vähän levähtäjiä, mutta on sitäkin merkittävämpi pesimäjärvi. Se on toinen säännöllinen jouhisorsan pesimäpaikka Uudellamaalla. Lisäksi järvellä pesii maakunnassa lähes yhtä harvinaista pikkulokkia. Järveä sivuava suo on valtakunnallisesti merkittävä kon-

sentrinen kermikeidas, suoyhdistelmänä melko hyvin kehittynyt ja monimuotoinen kokonaisuus. Vallitsevana suotyyppinä ovat rämeet nevapainanteineen, mutta alueella on pienialaisesti myös ruoho- ja heinäkorpia. *Suojelutoimenpiteet:* voimalinjat on maakaape-

loitava tai siirrettävä pois. Soiden avoimuutta etenkin Ridasjärveen rajautuen on lisättävä. Järvi vaatii erittäin laajan kunnostushankkeen, sillä lintuarvot ovat romahtaneet. Osa järvalueesta on rauhoitettava metsästykseltä ja kalastukselta. *Kevätlevähdysalue:* laulu-

Ridasjärvi-Järvisuo-Ritassaarensuo, Hyvinkää (210111). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

Torbackaviken, Inkoö (210317). Pohjakartta
© Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

joutsen (160–240). *Pesimäalue:* haapana (13–17), tavi (16–27), jouhisorsa (1–3), heinätavi (3), lapasorsa (6–7), punasotka (6–9), tukkasotka (6–7), telkkä (29), härkälintu (17–20), liro (3–4), isokuovi (4), naurulokki (271–1260), pikkulokki (1–2).

Inkoö, Siuntio: Kopparnäs; 210241; 5,1 km²; (+); on laajahko kalliomännikkövaltainen metsämanner Inkoon itäisellä rannikkoalueella. Maastoa hallitsevat kumpuilevat avokalliot ja kuiva kangasmetsä. Valtapuulajina on kitukasvuinen mänty ja nuori koivu, lisäksi kuusta, tammea, leppää ja haapaa. Valtakunnallisesti huomionarvoinen kangaskiurukeskittymä (11). Lisäksi maakunnallisesti merkittävä kehrääjapaikka (12), edustava myös pikkutikalalle (5) sekä säännöllinen kuhankeitäjäpaikka Uudellamaalla. Alueelle tehtäneiden jatkossa uusi rajausta, sillä sivuvaiva metsäalueita on hankittu valtiolle suojeluun v. 2009. Nämä metsät tulisi ensin inventoida. *Suojelutoimenpiteet:* Virkistyskäytön ohjaaminen, metsäyhteyden turvaaminen Siuntion pohjoisiin metsäalueisiin.

Inkoö: Alholmen; 210318; 0,1 km² on Uudenmaan suurimpia harmaahaikarayhdyskuntia, joka on ollut yhtäjaksoisesti asuttuna vuodesta 1997. Vuonna 2010 oli saarissa 50+17 asuttua pesää. *Suojelutoimenpiteet:* maankäytön pitäminen nykyisellään, ei hakkuita kolonioiden lähetyksillä.

Inkoö: Fagervik; 210319; 0,02 km², viivamainen kohde; (1); on Uudenmaan säännöllisesti merkittävimpää

koskikarujen talvehtimispaikkoja (8–11 yksilöä). *Suojelutoimenpiteet:* tasainen ja riittävää virtaama, jolloin ravintoeläimet voivat hyvin läpi vuoden.

Inkoö: Sadeln; 210331; 0,61 km²; (1); on Uudenmaan tärkein luotokirvisen keskittymä ja koko Suomenlahdella ilmeisesti toiseksi paras. Kohde on melko lähellä toista luotokirviskeskittymää, Sommarnia. Alue käsittää ainakin Stora ja Lilla Sadelnin lähialueen matalikkoineen. *Suojelutoimenpiteet:* Alueen säilyttäminen nykyisellään (esim. tuulivoima ei sovi luodoille).

Inkoö: Torbackaviken; 210317; 3,84 km²; (1); on mustakurkku-uikun kevään levähdyslahti, 11–18 yksilöä vuosittain. Laji on havaittu siellä myös loppusyksystä. Pesimähavaintoja ei toistaiseksi ole. Lajin vakiintuneita levähdyspaikkoja pesimäalueiden ulkopuolella ei juurikaan Suomessa tunneta, joten kohde on perusteltua pitää ainakin maakunnallisesti merkittävänä. Lahdella on ajoittain satoja muita vesilintuja, erityisesti telkkiä. Lahteen ei laske merkittäviä vesistöjä, jotka olisivat saastuttaneet aluetta pilalle.

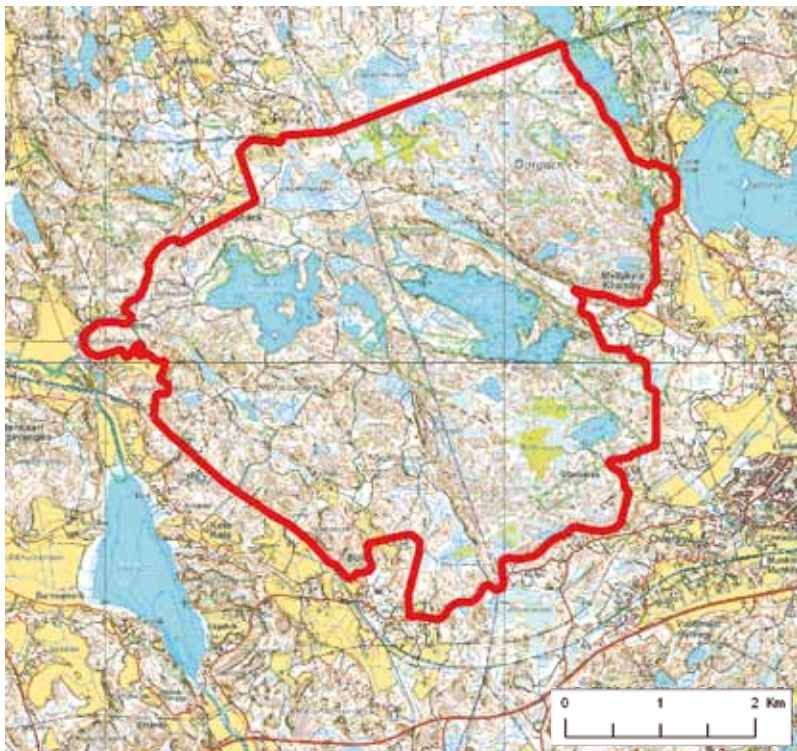
Karjalohja: Kärkelänjoki; 210070; 0,1 km², viivamainen kohde; (1); on koskikaran talvehtimisalueena (14–16 yksilöä) toimiva kirkasvetinen joki Karjalohjan ja Kiskon rajalla. Koskikara myös pesi täällä vielä 1990-luvulla, ja alue on yhä potentiaalinen pesimäpaikka. Joessa on kaksi patoa patoaltainen. Patojen alapuolella on komeat, kivikkoiset Saukonkoski ja Kärkelänkoski. Yläkoskessa on käytöstä poistet-

tu pieni sähkövoimala ja siihen johtava puinen vesiputki. Joen varren puusto on osin vanhaa lehtipuustoa kolopuineen. Koskien välillä sijaitsee n. 300 metrin pituinen patoallas. *Suojelutoimenpiteet:* Tasainen ja riittävä virtaama, jolloin ravintoeläimet voivat hyvin läpi vuoden. Veden yleisen laadun parantaminen yläpuolisilla valuma-alueilla, mm. metsä- ja suo-ojitusten tukkiminen siellä missä siitä ei ole suurta haittaa sekä ojitusten yhteydessä perustettavat laskeutusaltaat kiintoaineksen vähentämiseksi.

Karkkila: Karjaanjokilaakso; 210023; 0,85 km²; (1); on perinteinen ja yksi viimeisistä maakunnallisesti tärkeistä koskikaran pesimäpaikoista (pesintä vielä v. 2008). Joella myös talvehtii koskikarvoja. *Suojelutoimenpiteet:* kuten edellisellä alueella.

Karkkila-Loppi: Keihässuo; 210023; 1,28 km²; (+); on edustava keidassuo. Lukuisat allikot monipuolistavat suota ja antavat kosteikkolinnoille tarvittavaa märkyyttä. Vallitseva suotyyppi on isovarpuräme, mutta suolla on myös kuljupintaista avosuota ja muutamia peruskartallakin näkyviä lampareita. Länsireunalla on mineerotrofia eli kivennäismaavaikutteisista saranevaa. Rämeen puusto on suon keskiosissa käkkyräistä harvaa matalaa männikköä, mutta reunarämeillä puusto on hyväkasvuista ja melko tasarakenteista. Reunakorvet on pääosin ojitettu.

Kirkkonummi, Siuntio: Meiko-Lappträsk; 210056; 31,6 km²; (+); on yhtenäinen ja monipuolinen metsä-, suo- ja järvalue Kirkkonummen ja Siuntion rajamailla. Erityisen arvokas metsälinnustolle, mutta seudun vähäravinteisten metsäjärvien linnusto on myös yllättävän edustava. Lisäksi alueeseen sisältyvät Grenomossen ja etenkin Slätmossen ovat maakunnallisesti arvokkaita lintusoiita (paljon teeriä ja kehrääjiä, joitakin kahlaajia). *Suojelutoimenpiteet:* Metsämantereen suojelemattomien osien täytyy pysyä rakentamattomina, vaikkapa metsätaloussuojelussa. Pohjoisosassa suojelualueen ulkopuolelle rajautuvat suot tulee viipymättä ennallistaa. *Pesimäalue:* Uudenmaan edustavimpia, tiedossa ole-

Meiko-Lapträsk, Kirkkonummi, Siuntio (210056). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

via alueita teerelle (65), kehräjälle (36) ja kangaskiurulle (12). Parhaita alueita myös metsolle, pyylle, harmaapäitkalle (9), palokärjelle (18), pikkusiepolle (5), isokäpylinnulle, pohjantikalle (5), laulujoutsenelle (6), kaakkurille (3), kuikalle (8) ja monelle muulle lajille. Uudenmaan parhaita sisävesistökan- toja kalalokilla (25) ja kalatiirilla (16).

Kirkkonummi: X; 210325; 0,5 km² on viimeinen tunnettu, 2000-luvulla vielä usean kirjokertun asuttama pesimäpaikka Uudellamaalla. Alue kerää jonkin verran myös hanhia, joutsenia, kurkia ja petolintuja. *Suojelutoimenpiteet:* perinnemaiseman ylläpito maatalouden erityisympäristötuen avulla. Alueelta pitää löytyä paljon matalia ja puolikorkeita pensaita, mutta pensaikko ei saisi olla yhtenäinen, vaan peittävyys voi olla 20–50 %. Lisäksi pitää suosia yksittäisiä lehtipuita (pihlaja, orapihlaja, koivu ym.), joissa kirjokerttu yleensä ruokailee (Waldenström ym. 2004).

Kirkkonummi, Inko: **Kirkkonummen saaristo;** 210107; 118,65 km²; (+); on laaja Kirkkonummen rannikkoa kiertävä saaristoalue käsittäen

sekä sisä- että ulkosaaristoa. Alueen saarista suurin osa on pieniä luotoja. Saaret ovat pääosin kalliorantaisia ja karuja. Paikoin on myös somerikkorantoja. Hiekkarannat ovat harvinaisia, mutta Sommarnia ympäröi melko laaja hiekkapohjainen alue, joka on tärkeä lintujen ruokailualue. Matalakasvuisia pieniä rantaniittyjä ja laguunimaisia lahtiakin esiintyy, ja ne ovat linnustoltaan parhaimpia. Alueella on vain muutama isompi metsäinen saari. Alue on pesimäalueena edustava valkoposkiahannelle (>200 paria), haahkalle (>2000), pilkkasiivelle (11), tukkakoskelolle (25), meriharakalle (38), tyllille (7), karikukolle (9), kalalokille (426), merilokille (68), kalatiirille (83), lapintiirille (377) ja luotokirviselle (11).

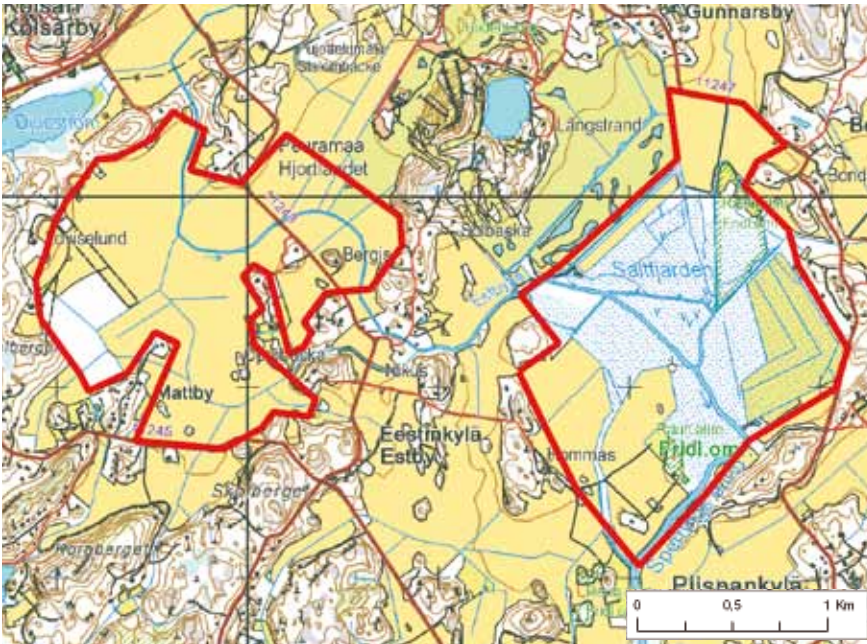
Kirkkonummi: **Morsfjärden;** 210321; 2,36 km²; (4); on rehevä sisälahti, jolla on kokonaisuudessaan merkitystä lepäilyalueena ja sen itäosalla (Smedjeviken) pesivälle kosteikkolinnustolle. Vähälläkin havainnoinnilla alue vaikuttaa olevan maakunnallisesti yksi viidestä parhaasta kohteesta monelle lintulajille (nokikana, haapana, kyhmyjoutsen). *Suojelutoimenpiteet:*

ranta-asutus ei leviä nykyisestä, valuma-alueelta saapuvien ravinteiden hillitseminen. *Kevätlevähdysalue:* heinäta- vi (7). *Syyslevähdysalue:* harmaasorsa (68-88), lapasotka (26-29), telkkä (460-550).

Kirkkonummi: **Norra Fladet;** 210322; 1,08 km²; (8); on rehevä merenlahti, jonka ominaispiirteinä on ruovikon ohessa laajahko, kostea rantaniitty, joka kerää muutolla kahlaajia. *Suojelutoimenpiteet:* laidunnus ja niitto. *Kevätlevähdysalue:* uivelo (60-82), lapinsirri (15-34), jänkäsirriäinen (14-25), valkoviklo (33-42), liro (290-360). *Syyslevähdysalue:* tavi (260-400), mustaviklo (21-27), liro (170-235).

Kirkkonummi: **Pohjois-Kirkkonummen lintujärvet;** 210249; 6,05 km²; (4); on lähekkäisten, samantyyppisten pienehköjen lintujärvien kokonaisuus Pohjois-Kirkkonummen maaseudulla. Alueeseen kuuluvat Stora Lonoks, Lilla Lonoks, Karhujärvi (pohjoisosa), Hepar, Lapinkyläjärvi, Haapajärvi sekä Perälänjärvi. Yksikään järvi ei ole nykyään kovin vahva yksinään, mutta yhdessä ne muodostavat hyvän kokonaisuuden. Maakunnallinen arvo on lähinnä pesimälinnustollinen, levähtäjäkertymäalueena arvo on kunnallinen. *Suojelutoimenpiteet:* useimmilla järvillä on toteutettava ennallistamishankkeet, pesimäsaarekkeitä tulee perustaa lokeille useilla järvillä. Valuma-alueelta saapuvien vesien ravinnetasoa on hillittävä huomattavasti. *Pesimäalue:* punasotka (12), telkkä (32), kaulushaikara (7). *Syyslevähdysalue:* uivelo (69-81, lähinnä Haapajärvellä). Lisäksi merkittävä määrä kurkia. Alueella (Perälänjärvi) pesi aikanaan myös pikkulokkeja, joka on nyt koko Uudeltamaalta melkein kokonaan hävinnyt. Laji on mahdollista palauttaa järvien kunnostushankkeilla, sillä pikkulokit pyörivät edelleen järvillä keväisin arvioimassa niiden laatua pesimäpaikkana.

Kirkkonummi: **Saltfjärdenin seutu;** 210326; 4,26 km²; (10); on kosteikon ja ympäröivien peltojen yhdistelmä. Kokonaisuuteen kuuluvat Saltfjärden sekä Mattbyn, Gunnarsbyn ja Estbyn kausittain tulvivia peltoja. Alueesta on muodostunut Uudenmaan tärkeimpiä hanhien syyslepäilyalueita. *Suo-*

Saltjärdenin seutu, Kirkkonummi (210326). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

jelutoimenpiteet: maatalouden erityisympäristötuen alueita on perustettava mahdollisimman paljon. Kirjokertulle on ennallistettava ja hoidettava elinympäristöä erillisen hoitosuunnitelman pohjalta. *Pesimäalue:* taivaanvuohi (8–10), punajalkaviklo (4–6), keltävästäräkki (21–33), kirjokerttu (1–4, häviämässä), pikkulepinkäinen (5–8); lisäksi huomattava määrä niittykirvisiä (21–33) luonnonsuojelualueen puolella. *Syyslevähdysalue:* metsähänhi (50–200), merihänhi (2500–3000), sinisorsa (800–1450), jousisorsa (16–65), suokukko (120–170).

Kirkkonummi: Sommarnin, Kallbädanin ja Söderskärin matalikot; 210324; 47 km²; (1); on havaintojen valossa vakiintunut ja maakunnallisesti merkittävä kertymäalue allille. Kaikilla yksittäisillä osa-alueilla on havaittu tuhansien yksilöiden kertymiä, par-

Stora ja Lilla Lonoks ovat osa Pohjois-Kirkkonummen lintujärvikokonaisuutta. © Pasi Pirinen, 23.7.2009.

haimmillaan 15 000 allia. Koko aluetta ei ole samanaikaisesti laskettu, todennäköisesti alueella levähtää toisinaan jopa yli 20 000 yksilöä. Kohde sivuaa ja on osittain päällekkäinen kohteen *Kirkkonummen saaristo* kanssa. *Suojelutoimenpiteet*: merenpohjaa koskevan maankäytön (tuulivoima, soranotto yms.) kieltäminen.

Lohja: Karnainen; 210002; 8,65 km²; (+); on arvokas ylänkömetsämanner, jossa luonnontilaisten metsien osuus on korkea, jopa 40 prosenttia, ja yli 100-vuotiaita metsiä on noin 100 hehtaaria. Arvokkaimmat osa-alueet ovat Lohjan kaupungin omistamaa virkistysaluetta. *Suojelutoimenpiteet*: Pääosa Lohjan omistamasta metsäpalstasta on suojeltava lakisääteisenä suojelualueena. Arvokkaimpien yksityismetsien suojelua on edistettävä vapaahoitoisilla METSO-ohjelman maakaupoilla. Muualla voidaan jatkaa maa- ja metsätaloutta, mutta uutta asutusta ei pidä kaavoittaa tälle alueelle. *Linnusto*: alueella on maakunnallisesti edustava pyynn kanta. Alue on Uudellamaalla edustava myös teerelle, pohjantikalle ja sirittäjälle, kohtalainen pikkusieppole. Kanahaukka, mehiläishaukka ja huuhkaja pesivät alueella yhden parin voimin ainakin 2009.

Mäntsälä, Hyvinkää: Kivilaminsuo-Pitkästenjärvi; 210337; 2,2 km²; (+); Kivilaminsuo on avointa, märkää saranevaa ja eteläosa lyhytkorsinevaa ja sitä reunustavaa reunärämettä. Pitkästenjärvi on lähinnä rämettä. Alueella esiintyy monipuolista suolinnustoa: valkoviklo, liro (3), pohjansirkku ja vahva teerikanta. *Suojelutoimenpiteet*: reunojen ennallistaminen.

Mäntsälä: Kotojärvi-Isosuo; 210227; 3,61 km²; (3); Kotojärvi on Etelä-Suomen oloissa poikkeuksellisen suuri luhtasuo. Isosuo on suoyhdistelmänä melko hyvin kehittynyt, kohtalaisen luonnontilainen keidassuo. Suo on lähes ojittamaton, mutta sen yli kulkee sähkölinja. Kotojärven luhtaisuuden vuoksi alueella tavataan Uudenmaan parhaita taivaanvuohen ja kurjen keskittymiä. Alueella soi myös jänkäkurppa useana päivänä 2010. *Suojelutoimenpiteet*: Kotojärvi vaatii pikaista ennallistamista, sillä umpeenkasvu on

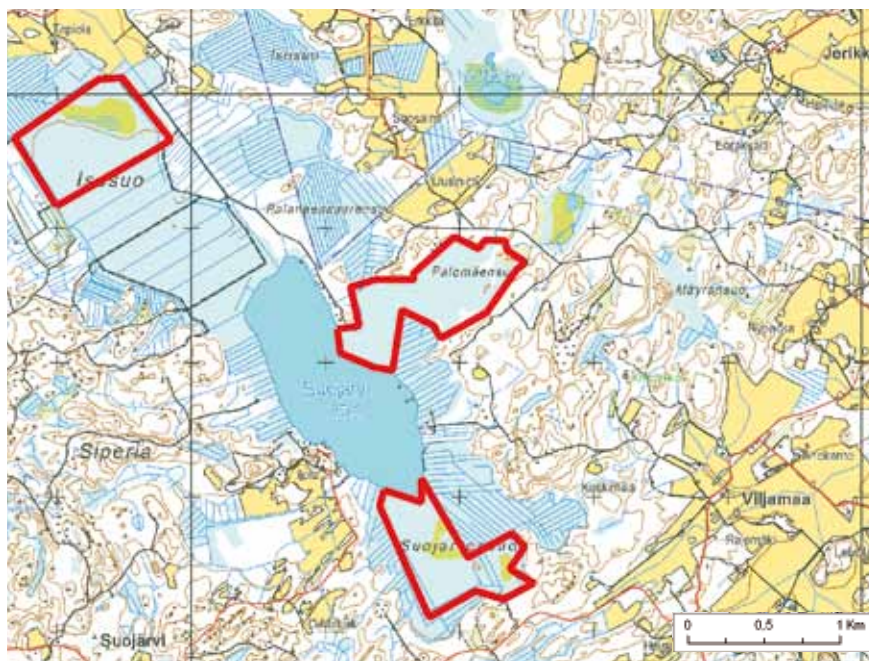
nopeaa ja alue on muuttumassa kanakaaksi. Linnustoarvot ovat pudonneet 1990-luvulta (BirdLifen lintupaikkatietokanta). *Pesimäalue*: kurki (5), taivaanvuohi (17), liro (5).

Mäntsälä: Sulkavanjärven seutu; 210305; 2,83 km²; (2); on matala järvi ja sitä ympäröivä luhta- ja peltokokonaisuus. Kohde on ollut tasaisen merkittävä koko 2000-luvun. Se on ainoita kurjen vakiintuneita syyslevähdyspaikkoja Uudellamaalla. Itse järvellä linnut käyvät usein nukkumassa tai häiriötä karussa ja ruokailemassa pelloilla. Järven luhdet ovat luontaisesti melko avoimia ja edustavia: luhtahuitti on edelleen vuosittainen, järvellä on pesinyt jousisorsa vielä viime vuosinkin. Sulkavanjärven pinta-ala on 0,96 km² ja se kuuluu Mäntsälänjoen vesistöalueeseen. Sulkavanjärvi on hyvin matala, sen keskisyvyys on vain 0,6 m. *Suojelutoimenpiteet*: Peltojen on pysyttävä nykyisessä eli maatalouskäytössä, mutta kolmen laskujoen valuma-alueilla on tehtävä enemmän vesistönsuojelutoimenpiteitä kiintoaineen ja ravinteiden vähentämiseksi. Järven luhtien läpi menevistä kolmesta ojasta yksi on äskettäin perattu, mikä pahentaa järven rehevöitymisiongelmaa. Järveen on alkanut syntyä kiintoainekuorman vuoksi saarekkeitä, joten jär-

vi saattaa vaatia pian ruoppauksia. Järven pinnan nosto tuhoaisi todennäköisesti avoimen, melko hyväkuntoisen saraluhtavyöhykkeen eikä ole hyvä suojelukeino täällä. *Pesimäalue*: jouhisorsa (1). *Syyslevähdysalue*: laulujoutsen (100–145), kurki (350–440).

Mäntsälä: Suojärven suot; 210341; 1,75 km²; (+); Suojärveä ympäröi suuri suokeskittymä, josta rajaus koskee jäljellä olevia luonnontilaisempia osia alueita: Isosuota pohjoisessa, Palomäensuota idässä ja Suojärvensuota etelässä. Kokonaisuus on ollut aikanaan yhtenäinen suo, mutta voimakas ojitus on pirstonnut luonnontilaisia osia erilleen. *Suojelutoimenpiteet*: ennallistaminen, suojeltava joiltakin osin. *Linnusto*: suokokonaisuus on yksi neljästä kapustarinan (2 reviiä 2010) pesimäpaikasta Uudellamaalla. Isosuolla on pesinyt 2007–2009 pikkulokki. Isosuon reunaojia on kunnostettu ilmeisesti loppuvuodesta 2009 tai alkuvuodesta 2010. Ei ole tiedossa, vaikuttiko se suon pintaveden laskuun, mutta pikkulokkiyhdyksunta siirtyi todennäköisesti Pornaisten Lampisuolle (etäisyyttä 15 km). Soiden tyyppilinnuista alueella pesii myös keltavästäräkki ja liro.

Nummi-Pusula, Lohja: Nummi-Pusulän – Lohjan lintuvedet; 210305; 5,95 km²; (10); on joukko reheviä, lintu-

Suojärven suot, Mäntsälä (210341). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

lajistoltaan samantapaisia lähekkäisiä kosteikkoja. Kohde sisältää seuraavat tytäркоhteet: Maikkalanlahti, Koisjärvi, Kyynärjärvi, Savijärvi, Kutsilanselkä, Vasarlanlahti ja Musterpyynjärvi. Useat osa-alueet olisivat maakunnallisesti arvokkaita yksinäänkin, vahvimpina osa-alueina ovat Savijärvi, Koisjärvi ja Vasarlanlahti. Osa-alueet muodostavat yhdessä kuitenkin yhtenäisen lintuvesikokonaisuuden. Levähtäjille kohde ei ole niin merkittävä, joskin tiedot ovat hyvin puutteelliset tältä osin. *Suojelutoimenpiteet*: avovesialan lisääminen, laidunniittyjen perustaminen ja ennallistaminen, valuma-alueelta saapuvien ravinteiden vähentäminen, pesimäsaarekoiden perustaminen naurulokille. *Kevätlevähdysalue*: laulujoutsen (>250). *Pesimäalue*: tavi (40), sinisorsa (73), heinätavi (7), lapasorsa (16), punasotka (14), kaulushaikara (8–9), nokikana (42), luhtahuitti (9), naurulokki (350–400). Lisäksi alueella esiintyy merkittävä määrä keltavästäräkkejä ja pikkulepinkäisiä.

Nummi-Pusula: Hyvelänjärvi – Pitkäjärvi; 210302; 2,91 km²; (4); on pelon ja järvenlahden yhdistelmä. Hyvelänjärvi on keväisin tulviva kosteikko, joka on kuivatun järven pohjaa. Kevätulvan aikaan se on erinomainen vesilintujen ja kahlaajien levähdyspaikka. Läheinen Pitkäjärven eteläosa on olennainen osa vaihtoehtoiseksi levähdyspaikaksi. Pitkäjärven merkitys on tärkein alkukevällä, jolloin paikalla yleensä tavataan seudun ensimmäiset vesilinnut. Joinakin vuosina tavataan isoja joutsenkerääntymiä. Paikan merkitys vähenee kuitenkin selvästi jo huhtikuun alun jälkeen. *Suojelutoimenpiteet*: kevätulvinnan mahdollistaminen alavimmilla pelloilla. *Kevätlevähdysalue*: laulujoutsen (200–400), tavi (300), sinisorsa (650–1100), liro (370–400).

Nummi-Pusula: Pusulanjärvi; 210020; 0,66 km²; (3); sijaitsee Pusulan taajaman eteläpuolella. Aikaisemmin Pusulan jätevedet johdettiin järveen. Nykyisin järveen kohdistuva kuormitus on pääosin pelloilta tulevaa hajakuormitusta. Järvi on rehevä ja kalasto rehevälle järvelle ominaisesti särkikalavaltaista. Pusulanjärvelle

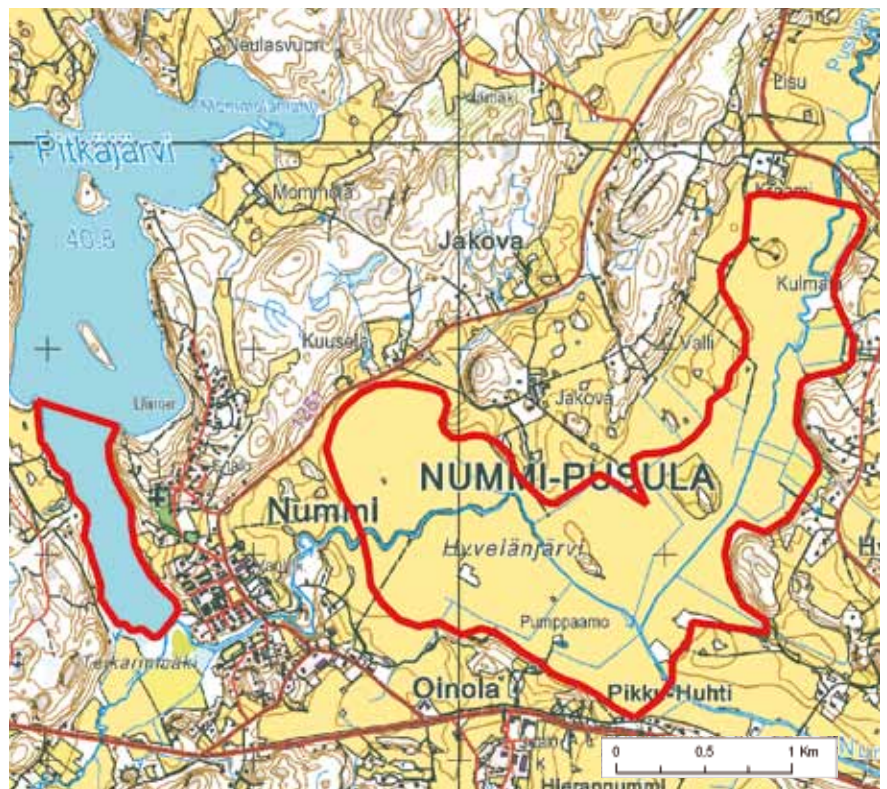
perustettiin suojeluyhdistys vuonna 1994. Järvellä on tehty mm. hoitokalastuksia ja järven pohjanläheisiä vesikerroksia on hapetettu. Järven happitilanne on kunnostusten myötä kohentunut, mutta fosforitaso on pysytellyt ennallaan. Järven keskisyvyys on 4,6 m, suurin syvyys yli 10 m ja pinta-ala hieman yli 200 ha. Lintualueeseen on rajattu järven 4 lahtea: saapuvien Hirvijoen ja Pusulanjoen suistot, lähtevän Pusulanjoen lahti sekä Pusulan taajamasta tulevan ojan suiston käsittävä pieni lahti. *Suojelutoimenpiteet*: vesikasvillisuuden niitto ja saapuvien ravinteiden vähentäminen. *Kevätlevähdysalue*: laulujoutsen (150–165), sinisorsa (400–500), heinätavi (6).

Nurmijärvi, Hyvinkää: Petkelsuo; 210113; 2,87 km²; (2); Petkelsuo on tyyppinen eteläsuomalainen, varsin suuri ja melko luonnontilainen konsentrisen kermikeidassuo Hyvinkäällä. Kapea kaistale alueen eteläosassa on Nurmijärven puolella. Kohteeseen on rajattu suon itäinen, ojitamaton puoli. Länsiosa on rajusti ojitettu eikä kuulu kohteeseen. Pääosin suo muodostuu

erilaisista rämetyypeistä, mutta etelä- ja itäosistaan suo on melko avoin ja lampareinen. Eteläreunalla on myös lähteitä. *Suojelutoimenpiteet*: alueen reunoilla olevien ojien tukkiminen. *Pesimäalue*: liro (2), kapustarinta (2–3).

Pornainen: Lampisuo; 210338; 1,18 km²; (+); oli Uudenmaan arvokkaimpia lintusoita laajojen suolinnustokartoitusten perusteella vuonna 2010. Soiden erikoislajistosta oli edustettuna pikkulokki (vähintään 10 paria), liro (2) ja keltavästäräkki (2). Muutakin vaateliasta lajistoa tavattiin, kuten kuoveja (2). *Suojelutoimenpiteet*: reunojen ennallistaminen, linnustoa vahvasti huomioivan hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen pikaisesti.

Raasepori, Inko: Tammisaaren-Inkoon läntinen saaristo; 210182; 329 km²; (+); on ulko- ja keskisaaristoon painottuva, hyvin edustava saaristolintujen pesimäalue. Täällä tavataan pesivänä noin kolmasosa Uudenmaan merikihuista (2–3), pääosa ruokeista (12) ja räyskistä (160–170). Lisäksi alue on hyvin edustava pesimäalue mm. merihanhelle (56), tukkakoskelolle

Hyvelänjärvi – Pitkäjärvi, Nummi-Pusula (210302). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

(25), merimetsolle, meriharakalle (34), tyllille (9), karikukolle (11), kalatiiralle (98), lapintiiralle (400–450), riskilälle (63) ja luotokirviselle (13). *Suojelutoimenpiteet*: tuulivoiman rajaaminen alueen ulkopuolelle, pienpetopyynti.

Raasepori: Finby gränd – Levis-träsket; 210140; 0,91 km²; (6); on lähes umpeenkasvanut lampi, jonka ympärillä levittäytyy maisemallisesti hieno peltoalue, jolla toisinaan esiintyy levähtäjiä houkuttelevia kevätulvia. Monina vuosina täällä ei ole kuitenkaan juurikaan tulvaa tai lintuja. Joskus tavataan syksyisinkin paljon lintuja. *Suojelutoimenpiteet*: maatalouden erityisympäristötuen alueiden perustaminen, järven tulvimisedellytysten parantaminen. *Kevätlevähdysalue*: laulujoutsen (160–260), merihanhi (50–100), tavi (690), liro (epäsäännöllinen, mutta parhaimmillaan 1400!). *Syyslevähdysalue*: laulujoutsen (165–310), sinisorsa (700). Alueella pesii useita pareja pikkulepinkäisiä – laji, joka on huonosti edustettuna Uudenmaan suojelualueilla.

Raasepori: Harpar Storträsket-Lillträsket; 210176; 2,25 km²; (+); Storträsket ja Lillträsket ovat viime vuosisadalla tapahtuneen laskuojan kaivamisen jälkeen soistuneita järviä. Nykyisin molempien soiden laakeita keskiosia kattaa avoin luhtaneva. Keskiosissa on järviruokokasvustoja. Kevättulvien aikana suuri osa luhtanevasta on veden alla (jolloin merkitystä myös levähtäjille), mutta kaivetun laskuojan vuoksi kuivuu myöhemmin. Ojittamattomilla laiteilla on luonnontilaisia korpia ja rämeitä. Molempien soiden laiteilla on lisäksi hyvin muodostuneita, mutta pienialaisia kohosaita. *Suojelutoimenpiteet*: ojitusvaikutuksen poistaminen. *Linnusto*: suolla pesii monipuolinen ja runsas kosteikkolajisto, luhtaisuudenkin vuoksi Uudenmaan parhaita taivaanvuohen (11), metsäviklon (7) ja kurjen (7) soita.

Raasepori: Heimlax; 210138; 1,27 km²; (2); on ruovikkoinen, fladamainen merenlahti, joka on kapean salmen kautta yhteydessä Lindövikeniin. Lahtea reunustavat kauniit kulttuurimaisemat metsäsaarekkeineen. Lahden itäpuolta hallitsee Prästkullan

kartanoympäristö. Heimlax on merkittävä levähdysalue vesilinnuille, matalan veden aikaan lahdessa on laaja kahlaajaliete. Täällä havaitaan maakunnallisesti merkittäviä merihanhen kertymiä keväisin ja syksyisin. Lahdella on usein mainittavia määriä puolisukeltajasorsia ja isokoskeloita. *Suojelutoimenpiteet*: valuma-alueelta tulevien ravinteiden hallinta ja häirinnän rajoittaminen. *Kevätlevähdysalue*: merihanhi (50–100). *Syyslevähdysalue*: merihanhi (1700–2300).

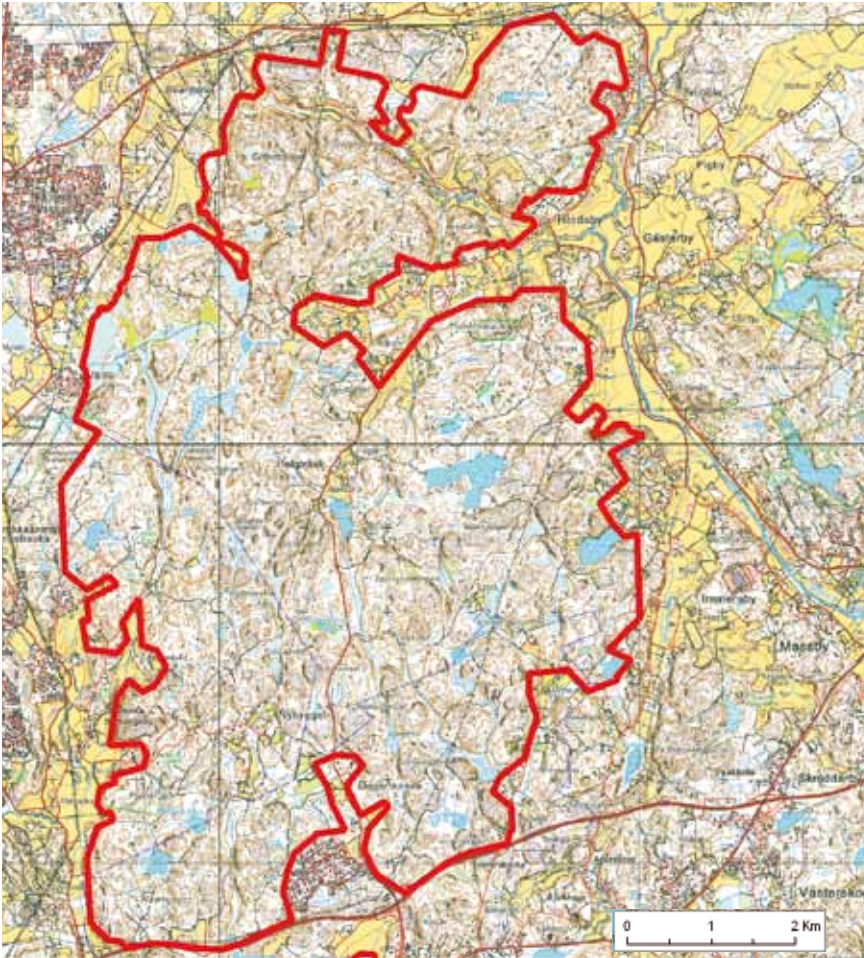
Raasepori: Läppträsket; 210219; 2,34 km²; (16); on Uudenmaan lintujärvien aatelista. Vesikasvillisuus on erittäin monipuolinen ja runsas: Suomen kolmanneksi arvokkain järvi vesikasvillisuuden perusteella. Järvi on tärkeä kosteikkolintujen pesimäalue ja muutonaikainen levähdysalue. Järvi on matala ja sitä reunustavat lännessä ja idässä kapeat lehtimetsävyöt. Järven koillispuolella on laajempi soistuva pensaikko- ja rantametsäalue. Lounaiskulmassa on umpeenkasvun seurauksena muusta järvestä irtautunut Lillträsket. *Suojelutoimenpiteet*: ravinteiden vähentäminen, lintujen häirinnän vähentäminen. *Kevätlevähdysalue*: tukkasotka (330–420), nokikana (110–130). *Pesimäalue*: kyhmyjoutsen (22–25), laulujoutsen (3–4), kurki (3–4), luhtahuitti (5–7), pikkutikka (12), rastaskerttunen (6–8). *Syyslevähdysalue*: metsähanhi (100–150), merihanhi (1800–2350), haapana (1400–1600), jouhisorsa (65–85), uivelo (100–225), härkälintu (10–11), kaulushaikara (4), nokikana (990–1080).

Raasepori: Pohjan järviolue; 210258; noin 28 km²; (4); on laaja, karujen, enimmäkseen pienten ja keskikokoisten järvien ja lampien keskittymä entisen Pohjan länsi- ja pohjoisosassa. Lisäksi alueeseen kuuluu Degersjön, alueella pesivien kuikkalintujen tärkeä ruokailujärvi. Rajauksessa on mukana joitakin nyt asumattomia, hyvin potentiaalisia kuikkalintujen pesimävesiä. *Suojelutoimenpiteet*: asianmukaiset vesienhoito- ja metsänhoitosuunnitelmat, jossa estetään vesistöjen rehevöitymistä ja muita fysikaalis-kemiallisia muutoksia. *Pesimäalue*: kaakkuri (10), kuikka (22), sääksi (6–7). *Syyslevähdysalue*: kuikka (>20).

Raasepori: Pohjanpitäjälahden perukka; 210311; 3,22 km²; (2); on rehevä murtovesilahden pohjukka taajama-alueen kupeessa. Kasvisto on runsasta ja edustavaa. Alue rajoittuu koillisessa Pohjankurun satamaan. Alue on säännöllinen kuikkien ja kaakkureiden kerääntymispaikka keväisin. *Suojelutoimenpiteet*: veneilyn ohjaus. *Kevätlevähdysalue*: kaakkuri (19–21), kuikka (56–85).

Raasepori: Tammisaaren lintuvedet; 210254; 9,59 km²; (13); on kolmen avoimen merenlahden ja kolmen suljetun fladan yhdistelmä: Prästvikens, Stadsfjärden, Båssafjärden, Totalfladan, Persöfladan ja Näsebyfladan. Tytärkohteilla on paljon yhteistä, mutta myös eroavaisuuksia lajiston painotumisessa. Esimerkiksi Prästvikenin arvo perustuu naurulokkiyhdyksuntaan. Fladat ovat pikemmin pesimäalueita, mutta Total- ja etenkin Persöfladanilla on myös merkitystä sotkien kertymäalueena. *Suojelutoimenpiteet*: fladojen laajamittainen kunnostus, mm. rantaniittyjen ja -soiden ennallistaminen; naurulokin pesintäedellytysten lisääminen, veneilyn ohjaus. *Kevätlevähdysalue*: punasotka (120–260), tukkasotka (550–700), uivelo (50–60), isokoskelo (550–780), silkkiuikku (100–130), nokikana (650–800), *Pesimäalue*: kyhmyjoutsen (11), harmaahaikara (60), rastaskerttunen (13), viiksitimali (5). *Syyslevähdysalue*: punasotka (100–110), tukkasotka (800–1700), nokikana (500–600).

Sipoo, Helsinki: Sipoonkorven seutu; 210328; 51 km²; (+); on Uudenmaan metsämantereista rehevimpiä. Se on Suomen parhaita pikkusieppokeskittymiä (13 reviiiriä vuonna 2008) ja vähintään maakunnallisesti merkittävä kehrääjän, teeren, kanahaukan, huuhkajan, idänuunilinnun ja pohjantikan pesimäalue. Sipoonkorpi on yhteydessä rannikon Kasabergetin ja Mustavuoren suojeltuihin metsiin. *Suojelutoimenpiteet*: kansallispuiston perustaminen; METSO-ohjelman puitteissa tapahtuva suojelupinta-alan lisääminen; reunasoiden ennallistaminen; Hindsbyn, Sotungin, Degermosan ja muiden kylien säilyttäminen kylämaisemina ilman täydennysraken-

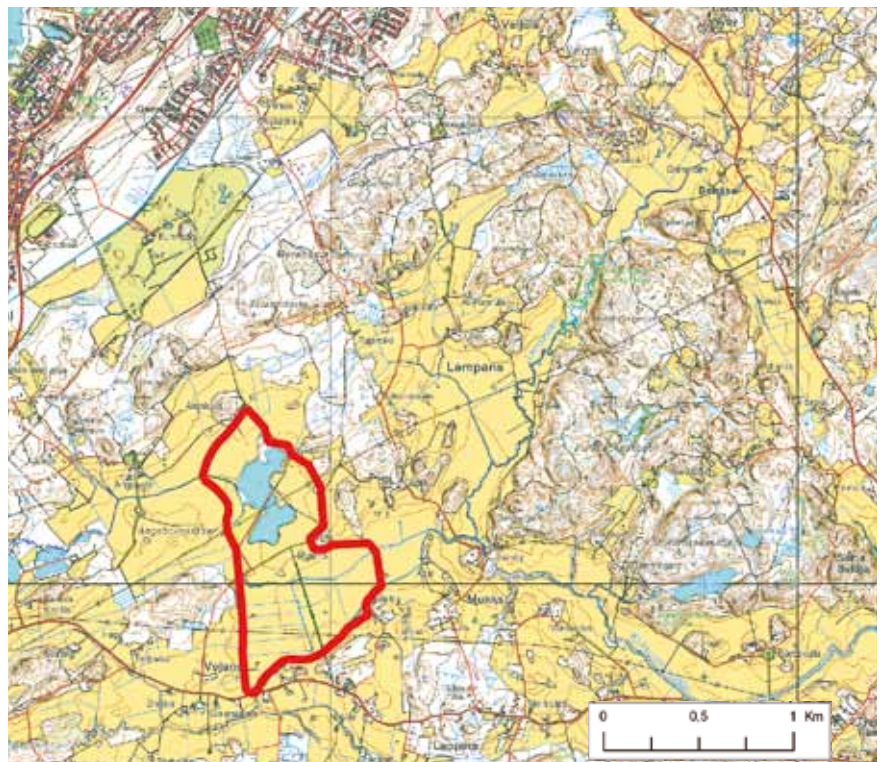
Sipoonkorven seutu, Sipo, Helsinki (210328).
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero
 187/MML/11.

Siuntio: Pikkalanlahti; 5,7 km²; 210267; (4); on laaja, matala merenlahti Siuntion ja Kirkkonummen rajalla. Lahden pohjoisosaan laskee Pikkalanjoki (yläjuoksulla nimellä Siuntionjoki). Lahtea reunustaa länsiosassa ja Pikkalanjoen suistossa ruovikkovyöhykkeet. Laajimmat ruovikot sijaitsevat Störsvikenillä. Lahden pohjoisosa on varsin rauhallinen ja sen rannoilla on rakennuksia vain Marseuddenin kärjessä. *Suojelutoimenpiteet:* Siuntion/Pikkalanjoen joen yläjuoksun kunnostukset; kalastusta on rajoitettava joen suistossa huhtikuussa. *Kevätlevähdysalue:* uivelo (45–62), isokoskelo (400–500). *Syyslevähdysalue:* tukkasotka (400–800), isokoskelo (860–1300).

Siuntio: Siuntionjoen laakso; 210310; 0,04 km² - viivamainen kohde; (1); on vuolas jokiosuus Sagårsin koskesta alavirtaan. Se on Uudenmaan merkittävimpiä säännöllisiä koskikarojen talvehtimipaikkoja (10–11 yksilöä). *Suojelutoimenpiteet:* Tasainen ja riittävä virtaama, jolloin ravintoeläi-

tamista; viheryhteys pohjoiseen ei saa kaventua nykyisestäään (kanalintupopulaatioiden eristymisvaara); viheryhteyden pitää säilyä nykyisenkaltaisena myös etelään Kasabergetin ja Mustavuoren alueille, jossa pyykannan pysyvyys riippuu viherkäytävästä pohjoiseen.

Siuntio: Myransin seutu; 210307; 2,89 km²; (5); on peltoaukea, jonka keskellä on entinen savenottoalue. Siitä on muodostunut kohteen ydin pesimälinuille merkittävän kosteikon muodossa. Ympäröivillä pelloilla on merkitystä levähtäjille ja peltosirkun pesimäkannalle. *Suojelutoimenpiteet:* kosteikon kunnostus, maatalouden erityisympäristötukialueiden lisääminen. *Kevätlevähdysalue:* kapustarinta (320–460). *Pesimäalue:* keltävästäräkki (9–10), peltosirkku (7–11); lisäksi lähes maakunnallisesti merkittävä määrä haapanoita (5) ja rastaskerttusia (4–5). *Syyslevähdysalue:* metsähanhi (>50), kapustarinta (50–70).

Myransin seutu, Siuntio (210307). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

met voivat hyvin läpi vuoden. Veden yleisen laadun parantaminen yläpuolisilla valuma-alueilla, mm. metsä- ja suo-ojitusten tukkiminen siellä missä siitä ei ole suurta haittaa sekä ojitusten yhteydessä perustettavat laskeutusaltaat kiintoaineksen vähentämiseksi.

Tuusula, Järvenpää: Tuusulanjärvi; 210228; 9,65 km²; (3); on Järvenpään ja Tuusulan taajamien välissä oleva rehevä järvi. Rajauksessa ovat mukana linnustollisesti arvokkaimmat luhtarannat ja laajat ruovikot, joitakin rantametsäalueita sekä järven itäpuoleiset, keväiset tulvapellot. Aluetta "vaivaa" tietty epätasaisuus vuosien välillä sen suhteen, mitä lajeja sinne runsaimmin kertyy. Alue on monelle lajille Uudenmaan nelos- tai viitoskohteita. Kuitenkin säännöllistäkin siivekstä löytyy. Alueen arvot nousivat kohisten Life-kunnostusten myötä. *Suojelutoimenpiteet:* rehevöitymisen hillitseminen, luhtien ennallistaminen. *Kevätlevähdysalue:* pikkulokki (200–280). *Pesimäalue:* liejukana (5), naurulokki (400), palasi pesimälajistoon välittömästi kohteen kunnostuksen jälkeen. *Syyslevähdysalue:* sinisorsa (480–550).

Vantaa: Seutulan pellot; 210329; 4,82 km²; (3); on merkittävä keväinen levähdysalue töyhtöhyypälle (470–700) ja pesimäalue peltosirkulle (15–30). Kuovi on myös tärkeä osa pesimälinnustoa (3–6).

Vihti: Vanjärvi; 210002; 1,32 km²; (21); on kumpuilevan peltomaiseman keskellä sijaitseva Vanjoen laajentuma. Vanjoki ei enää virtaa järven läpi, vaan sivuaa järveä länsipuolella. Vanjärvi on hyvin rehevä. Sen ympärillä on laajat vesikasvillisuus- ja niittyvyöhykkeet. Kasvillisuus on luontaisesti runsasravinteiselle järvelle tyypillistä ja edustavaa. Vanjoen laakson kulttuurimaisema on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi. Järven arvo on hieman heikentynyt viime vuosina hoidon puutteen vuoksi, mutta kunnostussuunnitelma on jo valmistunut. Järvi on Uudenmaan parhaita lintujen kerääntymisalueita keväisin. *Suojelutoimenpiteet:* Järven peruskunnostus, mm. rantaniittyjen lisääminen ja avovesialan lisääminen. Ympäröivillä pelloilla on erityisympäristötuen tur-

Vanjärvi, Vihti (210002). Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupanumero 187/MML/11.

vin lisättävä laajoja pientareita ja tehtävä muita monimuotoisuutta lisääviä toimenpiteitä. Valuma-alueelta tulevaa ravinnekuormitusta on vähennettävä. *Kevätlevähdysalue:* laulujoutsen (180–340), metsähänhi (90–130), haapana (100–120), tavi (250–600), sinisorsa (850–1150), jouhisorsa (22–27), heinätavi (5–6), lapasorsa (13–25), punasotka (32–36), suokukko (490), mustaviklo (epäsäännöllinen, 44), liro (300–370), pikkulokki (130–230). *Syyslevähdysalue:* tavi (600), lapinsirri (17), suokukko (120, epäsäännöllinen), valkoviklo (20–25). *Pesimäalue:* tavi (10), heinätavi (2), lapasorsa (7), punajalkaviklo (4). Alueen rajoilla, osin peltujen puolella on Uudenmaan merkittävin ruisrääk- kakeskittymä (säännöllisesti yli 5 reiviä).

Muita hyvin arvokkaita lintualueita Uudellamaalla

Tässä listataan joitakin alueita, jotka olivat tarkastelussa hyvin lähellä maakunnallista arvoa, mutta niiden tunnetut arvot ovat kuitenkin riittämättömiä niiden kohottamiseen maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden joukkoon tai arvot ovat vielä tai 2000-luvulla puutteellisesti tunnetut. Nämä kohteet ovat kaikki potentiaalisia huippukohteita esimerkiksi kunnostuksen tai tietotason parantumisen seurauksena. Huo-

maa, että näiden alueiden joukossa on joitakin kohteita, jotka ovat yksittäisen lajin tärkeimpiä pesimä- tai levähdysalueita Uudellamaalla. Tässä listatut kohteet edellyttävät maankäytön suunnittelussa yhtä lailla arvojen vaalimista kuin edellä luetellut maakunnallisesti arvokkaat kohteet.

Helsinki: Niskalan pellot; 210316; 0,61 km² on kolmanneksi paras valkopesikihanhien syyslevähdyspaikka. Pelloilla on mahdollisesti merkitystä kapustarinnalle syksyisin.

Helsinki: Vuosaaren täyttömäki; 210343; 0,78 km² on yksi harvoista säännöllisistä ruisrääkän keskittymistä Uudellamaalla. Alue on merkittävä myös pikkulepinkäiselle ja muille muutolla levähtäville varpuslinnuille.

Inkoo: Degerbyn pellot; 210256; 0,99 km² keräävät hyvin hanhia keväisin ja syksyisin; jonkun verran myös joutsenia. Viime syksyinä merihanhi määrä on ollut kasvussa, kuten muuallakin Uudenmaan rannikkokuntien isommilla peltoaukeilla. Lintujen suosima alue vaihtelee jonkin verran, mutta Tväran pellot on säännöllisimpiä osa-alueita (etenkin keväisin).

Inkoo: Djupträsk; 210309; 0,08 km² on tärkeä pesimäpaikka mustakurkku-uikulle, todennäköisesti Uudenmaan neljänneksi tärkein. Viime aikoina on ollut viitteitä järven merkityksen kasvusta lajille.

Inkoo: Kyrkfjärden; 210320; 1,5 km² on Uudenmaan tärkeimpiä tukkasotkan loppusyksyn levähdyskohteita 2008–2009 (jopa yli 1000 yksilöä). Kohteen merkitys saattaa korostua talven lämmitessä. Sotkille on tyypillistä pohjaeliöiden yliharvennus, jolloin eri paikkojen merkitys voi vaihdella vuosien välillä (De Leeuw 1999, Werner ym. 2005).

Inkoo: Stormossen (Innanbäck); 210050; 1,06 km²; on uusmaalaisittain poikkeuksellisen luonnontilainen keidassuo. Stormossen on reunoiltaankin ojitamaton. Alueella on vahva teerikanta, ja suolla pesii vaateliaita kosteikkolintuja (kuovi, punajalkaviklo).

Karjalohja: Kattelus; 210078; 0,48 km²; on muutaman järven ja tekolammen yhdistelmä. Kattelus on merkit-

tävä liron kevätlevähdysalue ja kohtalainen pesimäkosteikko. Alueella retkeillään liian vähän, jotta alueesta olisi kertynyt 2000-luvulla riittävästi tietoa arvojen punnitsemiseen.

Kirkkonummi: Danskarbyn pelto; 210323; 1,09 km²; oli 2000-luvulla Uudenmaan toiseksi paras valkoposkihanhen kohde syksyisin; hanhia on havaittu parhaimmillaan tuhansia.

Kirkkonummi: Stormossen (Hirsala); 210062; 6,13 km² on pohjansirkun perinteinen pesimäalue (tavattiin myös 2010). Alueella on monipuolinen pesimälajisto (punajalkaviklo, kehrääjä, metsäkanalinnut ym).

Kirkkonummi: Tavastfjärden; 210061; 1,23 km²; on Porkkalan- ja Obbnäsinniemen välisen lahden sisin perukka. Linnustollisesti arvokkaimmat rannat sijaitsevat hajallaan eri puolilla kohdetta ja ovat kaikki ruovikkorantoja. Alueella on tavattu varsin hyviä vesilintumääriä (etenkin lapasorsia ja tukkasotkia), mutta ei ole ilmeisesti aivan maakunnallista parhaimmistoa.

Kirkkonummi: Vitträsk; 210327; 4,9 km²; on kuikan merkittävä syksyinen levähtäjäjärvi (30–50 yksilöä, Uudenmaan parhaita), myös silkkuiikkuja tavataan huomattavia määriä.

Lohja: Lohilampi; 210007; 0,42 km²; Erittäin monipuolinen lintujärvi, mutta ei aivan erotu yksittäisillä lajeilla joukosta. Istutetun kanadanhanhen määrät Uudenmaan suurimpia (satoja per syksy).

Mäntsälä, Pornainen: Isojärvi; 210345; 3,11 km²; on säännöllinen uivelo kohde syksyisin (> 40 yksilöä).

Nummi-Pusula, Karkkila: Nummi-Pusulän – Karkkilän rajaseudun järvet; 210260; 16,12 km²; on lukuisten pienten, karujen järvien keskittymä Nummi-Pusulän - Karkkilän metsäisellä rajaseudulla. Täällä on Uudenmaan suurimpia kuikkakeskittymiä (15–20 paria).

Nummi-Pusula: Valkerpyy; 210303; 4,06 km²; on järvi, jolla tavataan säännöllisesti paljon isokoskeloita, mutta on muilta osin linnustollisesti vaatimattomampi.

Nurmijärvi, Hyvinkää: Säaksjärvi; 210344; 2,69 km²; on laskujoeton pohjavesijärvi, jonka vesi vaihtuu

maaperän kautta. Kirkkaat vedet selittänevät pesäpöntötyksen ohessa sen, miksi Uudellamaalla sisämaassa muuten vähälukuisen tukkakoskelon kanta on hyvin vahva täällä.

Raasepori: Bölsviken-Bredviken; 210142; 1,63 km²; on suojainen merenlahti, joka kerää toisinaan komeita määriä sotkia ja joutsenia. Merkitys on mahdollisesti laskenut 1990-luvusta, mutta toisaalta alueen linnustoa ei juurikaan seurata. Muutama pikkuluoto kerää saaristolintujakin pesimään.

Raasepori: Karjaan järvi alue; 210257; 8,94 km²; on lähekkäisten, karujen järvien kokonaisuus entisen Karjaan keskiosissa, käsittäen Källträsketin, Bruksträsketin, Marsjönin ja muutaman pikkujärven. Merkittävä sääksen (4–6 paria) ja kuikan (7 paria) keskittymä. Lisäksi monipuolisesti muita kosteikkolintuja, esimerkiksi kurki (5 paria) ja laulujoutsen (4 paria).

Raasepori: Kiimasuo; 210336; 0,41 km²; on aapamainen neva, jolla on reunojen rämeiden lisäksi laajalti avointa lyhytkortista nevaa sekä saranevaa. Suolla pesii punajalkavikloja ja useita teeriä. On potentiaalinen alue maakunnallisesti harvinaisille suolinnuille.

Raasepori: Lindövikin; 210139; 2,03 km²; Toiseksi merkittävin uivelon syksyinen kerääntymisalue Uudellamaalla, mutta muu lajisto on useimpiina vuosina melko vähälukuinen.

Raasepori: Padva; 210346; 8,31 km²; Padvan niemen länsirannikolla meri syvenee jyrkästi keskittäen sukeltavat sorsat lähelle rantaviivaa. Kohde lieinee telkkien ja muiden tavallisempien lajien ohessa säännöllinen levähdyspaikka härkälinnulle sekä mustalinnulle, joilla ei ole selkeästi tunnistettavia muuinaikaisia levähdysalueita tiedossa Uudellamaalla. Lukuja ei ole kuitenkaan juurikaan dokumentoitu, ja kohde vaatii tarkempaa seurantaa jatkossa.

Raasepori: Segelskärin matalikko; 210313; 29 km²; on ulkomerivyöhykkeen laajahko matalikko, jolla lieinee merkitystä levähtäville merisorsille. Täältä on laskettu iso allikertymä, mutta alueen vakiintumisesta ei ole vielä selkeää näyttöä.

Raasepori: Skäldö; 210312; 0,19 km²; on mahdollisesti merihanhen parhaita kevätlevähdyspaikkoja, mutta merkityksen vakiintumisesta ei ole tietoa.

Raasepori: Trollbölen suot; 210342; käsittää useita pieniä, erityyppisiä soita, jotka keskittyvät Kvarnträskin ja Algsjön ympäristöön. Osa soista on järvien soistuneita rantoja. Muutama osa-alue on lähes luonnontilassa. Pie-nestä koosta johtuen suolinnusto on niukka, mutta huomionarvoista on harvinaisen pohjansirkun esiintymisen (2 reviiä 2010).

Sipoo: Savijärvi; 210053; 0,8 km²; on rehevä, paikoin suo- ja luhtarantainen järvi. Järven eteläpäässä on hyvin märkä neva (Götviken). Järvellä pesii ja levähtää useita kosteikkolajeja, mutta järvi ei yllä linnustollisesti lintuvesien keskitason yläpuolelle.

Sipoo: Vermijärvi; 210055; 0,4 km²; on kahta umpeen kasvavaa järveä ympäröivä luhtainen, pajuja ja saroja kasvava suo. Alueella on tavattu vuosien varrella maakunnallisesti merkittävää pesimälajistoa, mm. mustakurkku-uikku (hävinnyt) ja valkoviklo (reviiri 2010). Luhtahuitin reviiri on ollut säännöllinen. Alueella on myös arvoa muuinaikaisena kerääntymisalueena.

Siuntio: Tjusträsk; 210308; 1,62 km²; Järven ja luhdan yhdistelmä. Merkittävä kurkikohde syksyisin, useina vuosina on tavattu myös kymmeniä metsähanhia.

Tuusula: Kolsan lammikot; 210306; 0,08 km²; on entinen savenottoalue. Täällä tavataan Uudenmaan kolmanneksi suurin mustakurkku-uikun pesimäkanta (4–5 paria).

OSA II – Mikä lintumäärä heijastaa alueen maakunnallista tärkeyttä?

Tässä osiossa luetellaan lajeittain Uudenmaan tärkeimmät kevät- ja syyskerääntymäalueet sekä pesimäalueet 2000-luvun ensimmäisen kymmenen vuoden aineiston perusteella. Lisäksi esitetään lajeittain referenssi- eli kynnysarvot, jotka heijastavat alueen maa-

Taulukko 1. 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen perusteella tunnistetut Uudenmaan merkittäviä lintualueita ilmentävät referenssiarvot. Tarkastelu painottuu kosteikkolintuihin. Arvot ovat maastossa havaittujen määrien perusteella mitattuja kynnysarvoja, eivät siis populaatioiden kokoon suhteutettuja teoreettisia laskelmia. Arvoja voi käyttää hyväksi mm. hankeselvitysten linnustotietojen arvioinneissa, linnustonseurannassa ja julkaisutoiminnassa. Ei tiedossa = joko vakiintuneita paikkoja ei tunneta tai niitä ei ole. *Pesijöille on asetettu lisäehto, jottei pelkästään alueen pinta-alaa kasvattamalla saavuteta raja-arvoa. Katso muut lisätiedot ja tarkennukset tekstistä.

		kevätlevähtäjät yksilöä	syyslevähtäjät yksilöä	pesijät reviiriä	pesijät* lisäehto	huomautus
kyhmyjoutsen	<i>Cygolo</i>	100	100	6	1 rev/km ²	
pikkujoutsen	<i>Cygcol</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei pesi	-	
laulujoutsen	<i>Cygcyg</i>	150	100	2	1 rev/km ²	
mestähanhi	<i>Ansfab</i>	80	50	Ei pesi	-	
tundrahanhi	<i>Ansalb</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei pesi	-	
merihanhi	<i>Ansans</i>	50	1500	10	keskittymät	
valkopskihanhi	<i>Braleu</i>	Ei tiedossa	3000	60	keskittymät	
haapana	<i>Anapen</i>	100	500	8	4 rev/km ²	
harmaasorsa	<i>Anastr</i>	Ei tiedossa	20	3	1 rev/km ²	
tavi	<i>Anacre</i>	250	400	10	4 rev/km ²	
sinisorsa	<i>Anapla</i>	400	500	50	8 rev/km ²	
jouhisorsa	<i>Anaacu</i>	25	20	1	-	
heinätavi	<i>Anaque</i>	5	3	2	-	
lapasorsa	<i>Anacly</i>	15	30	6	2 rev/km ²	
punasotka	<i>Aytfer</i>	30	300	6	2 rev/km ²	
tukkasotka	<i>Aytful</i>	300	400	6	2 rev/km ²	
lapasotka	<i>Aytmar</i>	20	20	Ei tiedossa	-	
haahka	<i>Sommel</i>	Ei tiedossa	5000	Saaristo	edustava	
alli	<i>Clahye</i>	Ei tiedossa	5000	Ei pesi	-	
mustalintu	<i>Melnig</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei pesi	-	
pilkkasiipi	<i>Melfus</i>	Ei tiedossa	15	Saaristo	edustava	
telkkä	<i>Buccla</i>	250	400	20	5 rev/km ²	
uivelo	<i>Meralb</i>	30	40	Ei pesi	-	
tukkakoskelo	<i>Merser</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	3	0,5 rev/km ²	
isokoskelo	<i>Mermer</i>	400	500	10	2 rev/km ²	
kaakkuri	<i>Gavste</i>	10	10	3	keskittymät	
kuikka	<i>Gavarc</i>	25	25	6	keskittymät	
silkkiuikku	<i>Podcri</i>	90	70	45	4 rev/km ²	
härkälintu	<i>Podgri</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	7	3 rev/km ²	
mustakurkku-uikku	<i>Podaur</i>	5	Ei tiedossa	4	2 rev/km ²	
merimetso	<i>Phacar</i>	Ei tiedossa	500	300	yhdyskunnat	
harmaahaikara	<i>Ardcin</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	> 15	vakiokoloniat	
kaulushaikara	<i>Botste</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	4	1 rev/km ²	
kurki	<i>Grugru</i>	120	200	3	0,5 rev/km ²	
nokikana	<i>Fulatr</i>	100	300	20	6 rev/km ²	
liejukana	<i>Galchl</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	4	5 rev/km ²	

		kevätlevähtäjät yksilöä	syyslevähtäjät yksilöä	pesijät reviiriä	pesijät* lisäehto	huomautus
luhtahuitti	<i>Porpor</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	3	1 rev/km ²	
luhtakana	<i>Ralaqu</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	4	2 rev/km ²	
ruisräikkä	<i>Crecre</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	5	2 rev/km ²	
meriharakka	<i>Haeost</i>	50	50	Saaristo	-	
tylli	<i>Chahia</i>	20	30	2	0,5 rev/km ²	
pikkutylli	<i>Chadub</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	3	0,5 rev/km ²	
kapustarinta	<i>Pluapr</i>	200	(30)	1	-	
töyhtöhyppä	<i>Vanvan</i>	300	200	Ei tiedossa	-	
lapinsirri	<i>Caltem</i>	15	10	Ei pesi	-	
suosirri	<i>Calalp</i>	50	70	Ei pesi	-	
jänkäsirriäinen	<i>Limfal</i>	15	Ei tiedossa	Ei pesi	-	
suokukko	<i>Phipug</i>	60	120	Ei pesi	-	
taivaanvuohi	<i>Galgal</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	10	0,5	
kuovi	<i>Numarq</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	3	1 rev/km ²	
mustaviklo	<i>Triery</i>	20	15	-	-	
valkoviklo	<i>Trineb</i>	25	15	Ei tiedossa	-	
liro	<i>Trigla</i>	200	150	2	yksi suo	
punajalkaviklo	<i>Tritot</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	4	1 rev/km ²	
rantasipi	<i>Acthyp</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Saaristo	-	
pikkulokki	<i>Larmin</i>	80	Ei tiedossa	2	-	
naurulokki	<i>Larrid</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	300	yhdyskunnat	
kalalokki	<i>Larcan</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	20	5 rev/km ²	sisämaa
selkälokki	<i>Larfus</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	2	yhdyskunnat	
harmaalokki	<i>Lararg</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Saaristo	edustava	
merilokki	<i>Larmar</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Saaristo	edustava	
räyskä	<i>Stecas</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	2	yhdyskunnat	
kalatiira	<i>Stehir</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Saaristo	edustava	
lapintiira	<i>Steaee</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Saaristo	edustava	
ruokki	<i>Alctor</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Saaristo	edustava	
riskilä	<i>Cepgry</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Saaristo	edustava	
pikkutikka	<i>Denmin</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Keskittymät	2 rev/km ²	
luotokirvinen	<i>Antpet</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	3	keskittymät	
keltävästäräkki	<i>Motfla</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	8	2 rev/km ²	
koskikara	<i>Cincin</i>	6 (talvi)	6 (talvi)	1	säännöllisyys	
rastaskerttunen	<i>Acraru</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	6	1 rev/km ²	
kirjokerttu	<i>Sylnis</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	1–2	säännöllisyys	
viiksitimali	<i>Panbia</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	3	-	
peltosirkku	<i>Embhor</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	5	3 rev/km ²	
pohjansirkku	<i>Embrus</i>	Ei tiedossa	Ei tiedossa	1	-	

kunnallista arvoa. Referenssiarvoksi on asetettu pääsääntöisesti kolmen tärkeimmän esiintymispaikan heikoimman kohteen toiseksi paras havaittu määrä 2000-luvun alussa. Esimerkiksi, jos punasotkan kolmanneksi tärkeimmällä pesimäalueella havaittiin jakson aikana 5–6 paria, referenssiluku on 5 paria. Jos neljänneksi parhaan paikan havaitut määrät ovat olleet kaukana kolmen parhaan paikan määrästä, referenssiarvo asetettiin jonkun verran tätäkin pienemmäksi, kuitenkin vähintään puolet kolmanneksi parhaan paikan määrästä. Lajeille, joilla tunnetaan koko maakunnasta vain yksi tai kaksi säännöllistä ja erottuvaa aluetta, oli pakko asettaa keinotekoinen referenssiarvo. Sellaiseksi asetettiin puolet parhaan tunnetun kertymä- tai pesimäpaikan säännöllisestä pari- tai yksilömäärästä. Lajeille, joilla ei tunneta yhtään säännöllistä esiintymisaluetta tai niitä ei voida nimetä puutteellisten tietojen vuoksi, referenssiarvoja ei asetettu.

Referenssiarvot on koottu **taulukoon**, mutta lisäksi ne on mainittu suluissa kunkin lajinimen jälkeen. Näitä lukuja voi ja pitääkin käyttää eri alueita jatkossa arvottaessa.

LUKUOHJE: Syys-, kevät- ja talvimäärät ovat yksilöitä, pesimämäärät reviierejä. Kohteen nimen jälkeen annetaan suluissa 1–2 suurinta havaittua yksilö- tai reviiirimäärää 2000-luvulla, ellei erikseen ole muuta mainittu. Tässä on harvakseltaan mainittu kohteita, joita ei ole listattu edellä maakunnallisesti arvokkaiden alueiden joukossa (osa I). Joillakin lajeilla on selvästi erottuva keskittymä edellisessä osiossa lintupaikaksi nimetyn alueen sisällä – tällöin keskittymä on ilmoitettu kyseisen kohteen perässä kautta- viivalla (esim. Kirkkonummen saaristo / Sommarn). Paikkojen kuntia ei ole tässä osiossa mainittu, ne löytyvät yksikösosasta. Uudellamaalla tarkoitetaan tässäkin ennen vuotta 2011 vallinnutta maakunnan hallinnollista aluetta.

Kyhmyjoutsen *Cygnus olor* (kevät 100 yks, syksy 100 yks, pesimä 6 rev, vähintään 1 rev/km²) Isommat levähtäjämäärät keväisin koskevat usein jäättömänä pysyneen merialueen talvehtineita lin-

tuja. Muutolta saapuvilla linnuilla ei ole yleensä keskittymiä, mutta kovien jäätälvien jälkeen pesimälahtien aukeamisen viivästyessä jäärajan tuntumaan on kertynyt usein satapäinen keskittymä. Tällaiset eivät ole kuitenkaan säännöllisiä ja ilmaston lämmitessä näyttäsivät käyvän yhä harvinaisemmiksi. Uudenmaan sisä- ja keskisaaristovyöhykkeellä kyhmyjoutsenia on huomattavia määriä koko jäättömän ajan, mutta sen kummempia keskittymiä ei tunneta. Laji ei pesi Uudellamaalla kovin tiheässä ilmeisesti reviirien suuresta koosta johtuen. Tärkeimmät alueet:

Kevät: Hangon läntinen saaristo (100–250), Hangon etelälahdet (100–250), Lämpträsket (100–150)

Pesimä: Espoonlahti (7), Lämpträsket (19–25), Tammisaaren lintuvedet (11)

Syksy: Hangon läntinen saaristo (100–240), Kallahdenniemen vedet (120–220), Lämpträsk (250–460)

Noin 100 yksilön syksyiset kerääntymät ovat jo varsin yleisiä monilla paikoilla.

Pikkujoutsen *Cygnus columbianus* Vaikintuneita, useita yksilöitä kerääviä paikkoja ei ole tiedossa. Useimmiten havaitaan kuitenkin levähtämässä alueilla, jotka ovat maakunnallisesti arvokkaita muiden lajien perusteella. Uusimaa jää pikkujoutsenen päämuutoreiltä reippaasti länteen.

Laulujoutsen *Cygnus cygnus* (kevät 130 yks, syksy 100 yks, pesimä 2 rev, vähintään 1 rev/km²) Laulujoutsen on vallannut pesimiseen lähestulkoon kaikki pesimiseen kelvolliset kosteikat Uudeltamaalta. Esimerkiksi tutkituista 83 suosta laulujoutsenella oli reviiiri 28 suolla, vaikka suuri osa soista on pienialaisia. Poikueet kuljetetaan usein kauemmaksi isommille vesistöille, mahdollisesti pelloillekin. Sisäsaaristossa kanta on vielä harva. Reviiirit ovat suuria, joten erityisiä pesimäaikaisia tihtentymiä ei ole päässyt syntyään.

Kevät: Finby-Gränd – Levisträsket (160–260), Hyvelänjärvi-Pitkäjärvi (330–400), Pusulanjärvi (150–165), Ridasjärvi-Järvisuo-Ritassaarensuo (160–240), Vanjärvi (280–340), Nummi-Pusulan – Lohjan lintuvedet (>150, yksittäisistä osa-alueista tämän määrän keräävät Savijärvi ja Kutsilanselkä)

Syksy: Finby-Gränd – Levisträsket (165–310), Hangon etelälahdet (130–380), Sulkavanjärven seutu (100–145)

Pesimä: Lämpträsk (2–4), Meiko-Lappträsk (6). Lisäksi muutamalla kohteella 5–6 paria, mutta reviiiritiheys selvästi alle 1/km²

Metsähänhi *Anser fabalis* (kevät 80 yks, syksy 50 yks) Metsähänhen hyviä kertymiä on epäsäännöllisesti useimmilla peltoaukeilla Uudellamaalla ja niiden valinta saattaa määräytyä häirinnän puuttumisen, kosteusolojen ja viljelykasvien perusteella. Kuitenkin muutama vakituinen paikka erottuu aineistossa.

Kevät: Kytäjän pellot (90–140), Vanjärvi (90–130)

Syksy: Lämpträsket (100–150), Myransin seutu (>50), Saltfjärdenin seutu (50–200)

Tundrahamhi *Anser albifrons* Säännöllisiä, merkityksellisiä määriä kerääviä levähdyspaikkoja ei erotu aineistossa. Suojelutoimenpiteiden myötä tundrahamhenkin määrä on tuntuvasti kasvanut (Ebbinge 1991) ja ruokailualueiden pula voi tuoda tämän lajin säännöllisten levähtäjien joukkoon tulevaisuudessa. Saltfjärdenin seutu on todennäköisimpiä sopivia levähdysalueita.

Merihanhi *Anser anser* (kevät 50 yks, syksy 1500 yks, pesimä: edustavat saaristoalueet, 10 parin yhdyskunnat) Kanta on ilmeisen liikkuva ja joustava ruokailu- peltojen valinnan suhteen, joskin pyytelee merenrannikkokunnissa. Uudenmaan länsiosa on vahvinta seutua, jossa voi olla vielä joitakin tuntemattomia tärkeitä alueita (esim. Bromarvin seutu). Muutama säännöllinen levähdyskohde kuitenkin on tiedossa. Pesimäkannan painottuminen on huonosti tiedossa 2000-luvulla, esimerkiksi Hangon pohjoispuolen esiintymisalueen tietoja ei ole Tringalla ollut käytettävissä. Ydinpesimäpaikoilla on pieniä yhdyskuntia. Syysmäärät ovat kasvaneet 2000-luvun loppua kohti, mikä viittaa paikallisen pesimäkannan reiluun kasvuun. Kanta keskittyy muutamaksi jättiparveksi syksyllä. Yöpymis-, häiriöpako- ja ruokailualueet ovat eri paikoissa, minkä vuoksi parvia tavataan useilla paikoilla ja jatkuvia lentoja nii-

den välillä. Yleistä on yöpyminen saaristossa. Uudenmaan pienet kosteikot eivät elätä yksinään isoa merihanhi-määrää alkuunkaan ja pelloista riippuvuus on ilmeinen syysmuuttokunnan saavuttamiseksi.

Kevät: Finby gränd-Levisträsket (50–100), Heimlax (50–100), Skåldö (75–100)

Syksy: Heimlax (1700–2300), Läppträsket (1800–2350), Saltfjärdenin seutu (2500–3000)

Pesimä: Keskittymiä on ainakin Tammi-saaren-Inkoon läntisessä saaristossa (56)

Valkoposkihanhi *Branta leucopsis* (kevät ei tiedossa, syksy 3000 yks, pesimä yli 60 parin keskittymät) Selviä keväisiä kerääntymisalueita ei tunneta, joten täällä pesivät linnut lihottavat itsensä pesimäkuuntoon mahdollisesti hajallaan merenrantaniityillä ja puistoissa, kentties osittain pärjätään jo Hollannissa kerätyn ravinnon turvin. Syyslaitumet ovat useimmille hanhille tyypillisesti erillään pesimäalueesta, sillä poikueet ylilaiduntavat pesän lähiseudun. Pesimäpaikka hylätään välittömästi poikasten ja sulkasadon lopettavien emojen tullessa lentokykyisiksi. Aivan viime syksyinä Uudellamaalla on levähtänyt ilmeisesti jonkin verran arktisiakin valkoposkihanhia, mutta suosikipaikoista ja niiden vakiintumisesta ei ole tietoa. Valkoposkihanhen pesimäalueina erottuvat selvästi kolme kohdetta. Muilla alueilla on raportoitu paljon harvemmin esiintyviä pesimäkanta. Siltä osin pesimäkannan maakunnallista arvoa osoittavaa rajaa on hankala asettaa, mutta jo yli 20 parin keskittymät etenkin Helsingin ulkopuolella ovat vähissä (Väänänen ym. 2010).

Pesimä: Suomenlinnan luodot – Harakka (noin 350), Kirkkonummen saaristo (200), Helsingin Korkeasaari (122)

Syksy: Danskarbyn pellot (5300–5500), Niskalan pellot (3000–3200), Viikki-Vanhankaupunginlahti (5200–8500)

Haapana *Anas penelope* (kevät 100 yks, syksy 500 yks, pesimä 8 rev, vähintään 4 rev/km²) Haapanalla on selvästi erillinen läpimuuttava kanta oman pesimäkannan ohessa. Haapana voi yleisesti ottaen huonosti ja lajia löytyy pesivänä vain harvoilta järviltä ja löydettiin esi-

merkiksi vain kuudelta suolta (83 suota tutkittiin).

Kevät: Laajalahti (140–185), Vanjärvi (100–120), Viikki-Vanhankaupunginlahti (100–140)

Syksy: Laajalahti (700–2100), Läppträsket (1400–1600), Matalajärvi (1400–1500)

Pesimä: Laajalahti (10–12), Ridajärvi (13–17), Viikki-Vanhankaupunginlahti (14–17)

Harmaasorsa *Anas strepera* (kevät ei tiedossa, syksy 20 yks, pesimä 3 rev, vähintään 1 rev/km²) Suomen harmaasorsakanta keskittyy voimakkaasti pääkaupunkiseudulle ja vastuu lajin suojelusta on siis vahvasti tällä alueella. Harmaasorsan läpimuuttava kanta lienee pieni, joten keväisin tavattavat linnut ovat suurelta osin suoraan reviireille saapuneita. Vain Suomenoja tunnetaan säännöllisenä usean pesimäparin keskittymänä. Espoon ja Kirkkonummen saaristossa laji pesii harvakseltaan saarissa, mistä ainakin osa vie poikueensa Suomenojalle (Solonen ym. 2010). Lajilla on taipumus jäädä karkymään talvea: Suomenojallakin pesineet linnut kertyvät erityisesti Laajalahdelle, jonka jäätyessä siirrytään usein Morsfjärdenille (lokakuun lopussa ja marraskuussa).

Syksy: Laajalahti (85–125), Morsfjärden (60–90), Suomenoja (165–200), Vanhankaupunginlahti-Viikki (24–40)

Pesimä: Suomenoja (8–25). Pienempi luku kuvaa tässä itse altaan reviirejä parhaana vuonna ja suurempi keskikesään mennessä alueelle kertyneiden poikueiden määrää

Tavi *Anas crecca* (kevät 250 yks, syksy 400 yks, pesimä 10 rev, vähintään 4 rev/km²) Kevään ja syksyn kertymämäärissä on huomattavaa vaihtelua paikkojen ja vuosien välissä ja havainnointitehoerot saattavat vähätellä eräiden paikkojen merkitystä. Reviirejä löydettiin 36 suolta.

Kevät: Finby gränd-Levisträsket (690), Hangon etelälahdet (340–490), Hyvelänjärvi-Pitkäjärvi (300), Vanhankaupunginlahti-Viikki (300–440), Vanjärvi (250–600)

Syksy: Laajalahti (500–530), Norra fladet (240–400), Vanhankaupunginlahti-Viikki (540–620), Vanjärvi (600)

Pesimä: Nummi-Pusulan – Lohjan lintuvedet (40), Ridajärvi (16–27), Vanjärvi (10)

Sinisorsa *Anas platyrhynchos* (kevät 400 yks, syksy 500 yks, pesimä 40 rev, vähintään 8 rev/km²) Pullaruokintapaikat on pyritty sulkemaan pois aluevalinnoissa. Sinisorsa on tavin ja telkän ohessa monenlaisten vesistöjen yleislaji, eikä pesimäaikainen esiintyminen ilmennä mitään erityistä.

Kevät: Hyvelän-Pitkäjärvi (650–1100), Pusulanjärvi (400–500), Vanjärvi (850–1150)

Syksy: Finby gränd-Levisträsket (700), Saltfjärdenin seutu (800–1450), Tuusulanjärvi 480–550

Pesimä: Laajalahti 54–72, Nummi-Pusulan – Lohjan lintuvedet (73), Viikki-Vanhankaupunginlahti (94–123)

Jouhisorsa *Anas acuta* (kevät 25 yks, syksy 20 yks, pesimä 1 rev) on lähes hävinnyt Uudenmaan pesimälinnustosta. Kaksi säännöllistä pesimäaluetta on tiedossa 2000-luvulla, myös pesintä on varmistettu. Yksittäisreviirejä on havaittu satunnaisesti muualla (Sipoonkorven seutu ja Koisjärvi).

Kevät: Viikki-Vanhankaupunginlahti (30–35), Vanjärvi (22–27)

Syksy: Laajalahti (40–70), Läppträsket (65–85), Saltfjärdenin seutu (16–65)

Pesimä: Ridajärvi (1–3), Sulkavanjärven seutu (1)

Heinätavi *Anas querquedula* (kevät 5 yks, syksy 3 yks, pesimä 2 rev) Laji taantui lisää 2000-luvun loppua kohti ja käytännössä jokainen säännöllinen pesimäpaikka on suojelun ja ennallistamisen arvoinen.

Kevät: Morsfjärden (7), Pusulanjärvi (6), Vanjärvi (5–6), Viikki-Vanhankaupunginlahti (9–11)

Syksy: Läppträsket (4–10), Suomenoja (3–5), Viikki-Vanhankaupunginlahti (6–10)

Pesimä: Laajalahti (2–3), Nummi-Pusulan – Lohjan lintuvedet (7), Ridajärvi (2–3), Vanjärvi (2)

Lapasorsa *Anas clypeata* (kevät 15 yks, syksy 30 yks, pesimä 6 rev, vähintään 2 rev/km²) Rehevien vesistöjen ohessa lapasorsia esiintyy kohtalaisesti merensaaristossa.

Kevät: Laajalahti (32–44), Tavastfjär-

den (18), Vanjärvi (13–25), Viikki-Vanhan-
kaupunginlahti (34–43)

Syksy: Laajalahti (52–135), Suomeno-
ja (88–95), Viikki-Vanhankaupunginlahti
(36–48)

Pesimä: Nummi-Pusulan – Lohjan lin-
tuvedet (16), Ridasjärvi (6–7), Suomenoja
(6–12), Vanjärvi (7)

Punasotka *Aythya ferina* (kevät 30 yks,
syksy 25 yks, pesimä 6 rev, vähintään 2
rev/km²)

Kevät: Suomenoja (40–46), Tammisaa-
ren lintuvedet (120–260), Vanjärvi (32–36)

Syksy: Tammisaaren lintuvedet (100–
110), Suomenoja (88–95), Viikki-Vanhan-
kaupunginlahti (36–48)

Pesimä: Nummi-Pusulan – Lohjan lin-
tuvedet (14), Pohjois-Kirkkonummen lintujär-
vet (12), Ridasjärvi (6–9), Suomenoja (4–12)

Tukkasotka *Aythya fuligula* (kevät 300
yks, syksy 400 yks, pesimä 6 rev, vähintään
2 rev/km²) Tukkasotka alkaa olla Uudel-
lamaalla sisämaan pesijänä harvinais-
nen. Esimerkiksi laulujoutsen löytyy
suorantaiselta järveltä tai lammelta 4
kertaa todennäköisemmin. Tukkasotka
on kärsinyt kosteikkojen vesien sameu-
desta ja happikadosta, mikä heikentää
sille olennaista pohjaeliöravintoa (mm.
simpukoita). Tukkasotka kuitenkin hy-
väksyy pesimiseen myös merensaa-
ristoa, jossa pohjaeliöitä vielä riittää (esim.
Kirkkonummen saaristossa >40 paria).

Kevät: Hangon etelälahdet (310–800),
Läppträsket (330–420), Tammisaaren lin-
tuvedet (550–700)

Syksy: Hangon etelälahdet (310–800),
Kyrkfjärden (800–1350), Pikkalanlahti (400–
800), Tammisaaren lintuvedet (550–700)

Pesimä: Ridasjärvi (6–7), Suomenoja
(6–10), Östersundomin lintuvedet (6–10)

Lapasotka *Aythya marila* (kevät 20 yks,
syksy 20 yks) Säännöllisiä pesimäalueita
ei ole tiedossa, yksittäisreviirejä (mm.
yksi poikue) tavattiin Uudenmaan saa-
ristossa 2–3 paikassa 2000-luvulla.

Kevät: Hangon etelälahdet (30–50)

Syksy: Hangon etelälahdet (44–50),
Hangon läntinen saaristo (45–54), Mors-
fjärden (26–29)

Haahka *Somateria mollissima* (kevät ei
tiedossa, syksy 5000, pesimä: edustavim-

mat saaristoalueet) Haahkalla ei ole juu-
rikaan läpimuuttokantaa, joten linnut
saapuvat pääosin suoraan pesimäpai-
koille, joskin jäätilanteen ollessa vahva
jäädään kärkkymään avovesialueille.
Saaristosta ei pystytä esittämään erityi-
siä pesimäpaikkakeskittymiä. Kesäksi
laji kertyy ulkosaaristoon ja meren ma-
talikoille.

Syksy: Hangon läntinen saaristo
(10000–18000), Tammisaaren – Inkoon
läntinen saaristo (>10000)

Alli *Clangula hyemalis* (kevät ei tiedossa,
syksy 5000 yks) Allin kertymät keskit-
tyvät ulkosaariston matalikoille ja ovat
parhaimmillaan veneilykauden jäl-
keen. Ehkä tästäkin syystä tiedot ovat
tärkeimmistä alueista puutteelliset. En-
tistä leudompien talvien vuoksi niiden
merkitys on saattanut myös kasvaa vii-
me vuosina.

Syksy: Hangon läntinen saari-
sto (6000–30000), Segelskärin matalikko
(12000), Sommarnin, Kallbådanin ja Sö-
derskärin matalikot (5000–15000)

Mustalintu *Melanitta nigra* Läpimuut-
tavan kannan runsauteen nähden ker-
tyvät vaikuttavat yllättävän satun-
naisilta ja pieniltä. Pieniä viitteitä on
Padvan länsipuolen merialueen käyttä-
misestä säännöllisenä ruokailualueena,
mutta määrät lienevät pieniä täälläkin.

Pilkksiipi *Melanitta fusca* (kevät ei tie-
dossa, syksy 15 yks, pesimä: edustavimmat
saaristoalueet) Kuten muillakin merisor-
silla, pilkksiiven levähdysalueita ei
tunneta hyvin. Syksyllä säännöllisesti
on merkitystä Sommarnin, Kallbåda-
nin ja Söderskärin matalikoilla (30–50).
Pesimäalueena vahvin lienee Kirkko-
nummen saaristo, etenkin Sommarn.

Telkkä *Bucephala clangula* (kevät 250
yks, syksy 400 yks, pesimä 20 rev, vä-
hintään 5 rev km²) Joka paikan telk-
kiä tuntuu olevan joka puolella mihin
katseensa kääntää. Jotkin kohteet erot-
tuvat kuitenkin akanoista.

Kevät: Hangon etelälahdet (700–800),
Matalajärvi (290–390)

Syksy: Hangon etelälahdet (600–2500),
Laajalahti (1200–1400), Morsfjärden
(460–550)

Pesimä: Meiko-Lappträsk (29), Pohjois-
Kirkkonummen lintujärvet (32), Ridasjär-
vi (29)

Uivelo *Mergus albellus* (kevät 30 yks, syk-
sy 40 yks) Uivelon Euroopan kanta pe-
sii lähinnä Suomessa ja Venäjällä. Uu-
simaa on lajille tärkeä levähdysalue,
joten viisi aluetta per kausi nostetaan
esille – kaikilla tavataan merkittävä
määrä uiveloita.

Kevät: Laajalahti (39–43), Norra Fla-
det (60–82), Pikkalanlahti (45–62), Tam-
misaaren lintuvedet (50–60), Viikki – Van-
hankaupunginlahti (30–48)

Syksy: Pohjois-Kirkkonummen lin-
tu-
järvet/Haapajärvi (69–81), Isojärvi (42–
44), Lindövikin (86–135), Läppträsket
(100–225), Matalajärvi (93–95)

Tukkakoskelo *Mergus serrator* (pesimä:
3 rev, vähintään 0,5 rev/km²) Muutonai-
kaisena lepäilyalueena erottuvia koh-
teita ei ole.

Pesimä: Hangon etelälahdet (6). Sisä-
maassa pienenä erottuvana keskittymänä
Nurmijärven Sääksjärvi, jossa pesii useita
pareja, mutta luvut eivät ole tarkasti tie-
dossa.

Isokoskelo *Mergus merganser* (kevät 400
yks, syksy 500 yks, pesimä 10 rev, vähin-
tään 2 rev/km²) Isoja isokoskelomääriä
esiintyy ajoittain monella järvellä ja me-
renlahdella, mutta useilla alueilla ker-
tyvät ovat selvästi epäsäännöllisiä. Joita-
kin säännöllisiä paikkojakin erottuu.

Kevät: Espoonlahti (770–1000), Pikka-
lanlahti (400–500), Tammisaaren lintu-
vedet (550–780)

Syksy: Pikkalanlahti (860–1300), Val-
kerpyy (700–900). Mahdollisesti merkittä-
viä kohteita ovat myös Sammatin Kirmus-
järvi ja Raaseporin Högbensjö.

Pesimä: Hangon etelälahdet (24), Ös-
tersundomin lintuvedet (9–12)

Kaakkuri *Gavia stellata* (kevät 10 yks,
syksy 10 yks, pesimä 3 rev/keskittymät)
Keväällä Pohjan järviolueen pesijät
kertyvät odottamaan pesimälampien
aukeamista Pohjanpitäjälahdelle, jon-
ka merkitys vähenee kevään edistyes-
sä. Loppukesän kokoontumispaikkana
erottuu Lohjanjärven läntisin osa. Kol-
me pesimäaikaista kaakkurikeskitty-

Harmaahaikaran *Ardea cinerea* pesimäyhteisön uhkana ovat hakkuut. Neljästä yhdyskunnasta kaksi tuhottiin pesimäaikaan hakkuilla 2009. © Pekka Komi, 20.8.2010.

mää tunnetaan. Suojelullisesti on tärkeä huomata, että kaakkurit hakevat poikasilleen suuren osan kalasta isomilta järviltä ja vakiintuneiden lento-reittien esteettömyys on tärkeää.

Kevät: Pohjanpitäjänlahden perukka (19–23)

Syksy: Karjalohjanselkä (17–21)

Pesimä: Meiko–Lapträsk (3), Nuuksio (10), Pohjan järviolue (10).

Kuikka *Gavia arctica* (kevät 25, syksy 25 yks, pesimä 6 rev, vähintään 1 rev/km²)

Kevät: Pohjanpitäjänlahden perukka (56–85)

Syksy: Pohjan järviolue (25–30, erityisesti Degersjön), Puujärvi (25–30), Vitträsk (32–50)

Pesimä: Meiko–Lapträsk (8), Nummi-Pusulän-Karkkilan rajaseudun järvet (12–19), Pohjan järviolue (22)

Silkkiuikku *Podiceps cristatus* (kevät 90 yks, syksy 70 yks, pesimä 45 rev, vähintään 4 rev/km²) Laji kertyy kesällä ja syksyllä ulkosaaristoon, jonka keskittymiä ei ole kovin hyvin dokumentoitu. Tammisaaren saaristossa kuitenkin selkeä keskittymä (Ytterlandetin seutu).

Kevät: Laajalahti (150–190), Tammisaaren lintuvedet (100–130), Viikki-Vanhankaupunginlahti (100)

Syksy: Kallahdenniemen vedet (80–114), Tammisaaren-Inkoon läntinen saaris-

to / Ytterlandet (200), Valkerpyy (75–85)

Pesimä: Laajalahti (63–77), Viikki –Vanhankaupunginlahti (46–63), Östersundomin lintuvedet (57–71)

Härkälintu *Podiceps griseogenus* (kevät ja syksy ei tiedossa, pesimä 7 rev, vähintään 3 rev/km²) Muutonaikaisia levähdysalueita ei tunneta, mutta silkkiuikun tapaan ulkosaaristovyöhykkeellä on merkitystä. Padvan länsipuolen merialue lienee lisäksi säännöllinen levähdysalue.

Pesimä: Lappträsket (10–11), Ridasjärvi (17–20), Vihtijärvi (8)

Mustakurkku-uikku *Podiceps auritus* (kevät 5 yks, syksy ei tiedossa, pesimä 4 rev) Yksi säännöllinen kevätaikainen levähdyskohde on tiedossa.

Kevät: Torbackaviken (11–18)

Pesimä: Djupräsk (4–5), Kolsan lammit (5), Santahamina (5–7), Suomenoja (11–20)

Merimetso *Phalacrocorax carbo* (kevät ei tiedossa, syksy 500, pesimä yli 300 parin yhdyskunnat) Uudenmaan merimetsokanta on pysynyt vakaana vuodesta 2007 lähtien ja oli vuonna 2010 2535 pesivää paria, joista Saaristomeren puoleisessa Raaseporissa 398 paria. Joissakin kolonioissa havaittiin kasvua, mutta muutama pesimäluoto oli autoitunut ja Suomen vanhin ko-

lonia Raaseporissa pieneä merkittävästi (P.Rusanen/SYKE). Uudenmaan kolmesta suurimmasta merimetsoyhdyskunnasta vain yksi sijoittuu muun lajiston perusteella rajattuun saaristo-kohteeseen (Kirkkonummen saaristo). Toinen sijoittuu hyvin lähelle ja rajasta muutetaan sen mukaiseksi (myös Kirkkonummen saaristo). Yksi selvästi erottuva levähdysalue.

Pesimä: Kirkkonummen saaristo (yhdyskunnat 1420 ja 400), Römgrundet (400)

Syksy: Hangon läntinen saaristo (>1000 yks)

Harmaahaikara *Ardea cinerea* (kevät ja syksy ei tiedossa, pesimä: vakiintuneet yli 15 parin yhdyskunnat) Vielä vuonna 2009 tiedossa oli 4 isompaa yhdyskuntaa, mutta pesimäaikaiset hakkuut tuhosivat niistä kaksi, josta toinen oli selvästi vahinko ja toinen tahallinen.

Pesimä: Bjön 60, Alholmen (56–67)

Kaulushaikara *Botaurus stellaris* (pesimä 4 rev, vähintään 1 rev/km²)

Pesimä: Nummi-Pusulän – Lohjan lintuvedet (9–11), Pohjois-Kirkkonummen lintujärvet (7), Lappträsket (4)

Kurki *Grus grus* (kevät 120 yks, syksy 200 yks, pesimä 3 rev, vähintään 0,5 rev/km²) Kurki on vallannut pesimäalueeseen kaikki mahdolliset soveltuvat paikat, sillä laji löydettiin peräti 62 suolta (83 tutkitusta). Reviirin suuren koon vuoksi selkeitä keskittymiä on vähän, mutta luhtaiset suot vaikuttavat suosituimmilta. Merkittävä osa kurjista vie poikasensa pienemmiltä pesimäsoilta pois läheisille pelloille. Kurjen säännöllisiä levähdysalueita on Uudellamaalla vähän.

Kevät: Kytäjän pellot (160–230)

Syksy: Sulkavanjärven seutu (350–440), Tjusträsk (200–250)

Pesimä: Lappträsket (3–4), Kotojärvi-Isosuo (5), Harparskog Storträsket-Lillträsket (7)

Nokikana *Fulica atra* (kevät 100 yks, syksy 300 yks, pesimä 20 rev, vähintään 6 rev/km²)

Kevät: Lappträsk (110–130), Tammisaaren lintuvedet (650–800)

Syksy: Laajalahti (330–440), Lappträsk-

Luhtakana *Rallus aquaticus* on nykyään kosteikoilla luhtahuittia yleisempi. © Pekka Komi, Viikki, 8.8.2010.

ket (990–1080), Tammisaaren lintuvedet (500–600)

Pesimä: Laajalahti (19–35), Nummi-Pusulan – Lohjan lintuvedet (42), Suomenoja (34–42)

Liejukana *Gallinula chloropus* (pesimä 4 rev) Levähdyspaikkoja ei tunneta. Suomenoja on toiminut leviämiskeskukseksi, josta kanta on ilmeisesti levittänyt pikku hiljaa muuallekin, mutta useimmissa paikoissa laji esiintyy vain 1–2 parin voimin.

Pesimä: Niinsaaren lammikko (4), Suomenoja (25–32), Tuusulanjärvi (5)

Luhtahuitti *Porzana porzana* (pesimä 3) Saraa ja ruojoja kasvavien luhtien ilmentäjän, luhtahuittin elinympäristöt ovat huvenneet viime vuosikymmeninä tulvien tultua entistä lyhytaikaisemmiksi ja luhtien kasvaessa umpeen kuivumisen seurauksena. Aivan 2000-luvun lopussa säännöllisesti reivirejä esiintyi vain harvoissa paikois-

sa. Laajalahden kunnostus näytti hyödyntäneen lajia (3 reviiä v. 2007).

Pesimä: Läppträsk (5–7), Nummi-Pusulan – Lohjan lintuvedet (9)

Luhtakana *Rallus aquaticus* (pesimä 4, vähintään 2 rev/km²).

Pesimä: Däivitsin alue (4), Suomenoja (7), Viikki – Vanhankaupunginlahti (13–14)

Ruisräikkä *Crex crex* (pesimä 4 paria, vähintään 2 rev/km²) Muihin rantakanoihin (heimo *Gruiiformes*) verrattuna ruisräikkä on kuivemman ympäristön laji ja esimerkiksi luhtahuittin elinympäristön ennallistaminen, pitkään kestävä kevättulvan luominen, ei ole ruisräikälle edullinen. Ruisräikän luontaista elinympäristöä ovat kuitenkin kosteat niityt, jopa harvaa puustoa kasvavat. Koska ne(kin) on suurelta osin hävitetty Euroopasta, lajin riippuvuus peltoympäristöstä on nykyään huomattava. Lajin keskittymät kuitenkin sijaitsevat usein alueilla, joissa edellä mainittuja

elinympäristöjä on tarjolla, esimerkiksi pellon ja vesistön välissä. Ruisräikän aikuiskuolleisuus on niin korkea, että lajin on pesittävä kahdesti kesästä. Maatalousympäristössä toinen pesintä on erityisen vaikeaa, sillä toisen pesinnän aloitusajankohtana peltoja jo puidaan. Rantaniityt ovat tästäkin syystä parasta ympäristöä, sillä pesintä on mahdollista kahdesti peräkkäin (Koffijberg & Schaffer 2006). Säännöllisiä keskittymiä on Uudellamaalla vähän ja määrät ovat olleet laskussa kokoa 2000-luvun. Uudenmaan maatalousympäristössä ruisräikän tiheys on vuosien 2000–2006 kartoituslaskentojen perusteella vain 0,3 reviiä/km² (Solonen ym. 2010).

Pesimä: Vanjärvi (5–6), Vuosaaren täyttömäki (4–6)

Meriharakka *Haematopus ostralegus* (kevät 50 yks, syksy 50 yks, pesimä: edustava saaristoalue) Meriharakan pääravintoa ovat simpukat, joten Hankoa lukuun

ottamatta läpimuuttava meriharakakanta ei liiemmästi pysähdy Uudellamaalla, alavien rantojen vähyys vuoksi. Iso-Huopalahdelle kertyy säännöllisesti isohko määrä paikallista saaristokantaa (reviirittömiäkin?).

Kevät: Hangon etelälahdet (50–100), Hangon läntinen saaristo (90–110), Iso-Huopalahti (65–110)

Syksy: Iso-Huopalahti (60–100)

Tylli *Charadrius hiaticula* (kevät 20 yks, syksy 30 yks, pesimä 2 rev, vähintään 0,5 rev/km²) Harvan saaristokannan lisäksi erottuu yksi selkeä pesimäaikainen keskittymä.

Kevät: Hangon etelälahdet (60–75), Laajalahti (45), Santahamina (24–57)

Syksy: Hangon etelälahdet (30–35), Laajalahti (145–160)

Pesimä: Hangon etelälahdet (4)

Pikkutylli *Charadrius dubius* (kevät ja syksy ei tiedossa, pesimä 3 rev) Yksi erottuva kohde. Lisäksi Viikki – Vanhankaupunkilahti saattaa olla säännöllinen keskittymä (4 paria v. 2007).

Pesimä: Hangon etelälahdet (3)

Kapustarinta *Pluvialis apricaria* (kevät 200 yks, syksy ei tiedossa, pesimä 1 rev) Kapustarinnan pesimäkanta on hyvin pieni Uudellamaalla ja sinnetille Hyvinkää-Mäntsälän keidassuokeskittymän varassa. Neljä pesimäsuota on tiedossa 2000-luvun loppupuoliskolta. Lajin pysyminen on täysin aluesuojelun varassa ja kaikki pesimäsuot ovat lajille arvokkaita. Syksyisiä vakiintuneita levähdyspaikkoja ei ole tiedossa, mutta Myransin seutu ja Niskalan pelto saattavat olla merkittäviä.

Kevät: Kytäjän pelot (220–265), Myransin seutu (450–460)

Pesimä: Suojärven suot (1), Kurkisuo (2), Mustasuo (1), Petkelsuo (2)

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus* (kevät 300 yks, syksy 200 yks, pesimä ei tiedossa) Töyhtöhyppä ei erityisemmin keräy tankkaamaan Uudenmaan alueelle, pari erottuvaa säännöllistä kohdetta kuitenkin löytyy. Pesimäalueena suosii peltoja, joista tiedot ovat niukat.

Kevät: Seutulan pelot (470–700)

Syksy: Laajalahti (300–400)

Lapinsirri *Calidris temminckii* (kevät 15 yks, syksy 10 yks) Muista sirreistä poiketen lapinsirri viihtyy avolietteen sijaan mielumminheinikossa ja laji jää siten usein huomaamatta.

Kevät: Hangon etelälahdet (28–50), Laajalahti (40–55), Norra fladet (15–34)

Syksy: Laajalahti (10–20), Vanjärvi (17), Viikki – Vanhankaupunginlahti (10–20)

Suosirri *Calidris alpina* (kevät 50 yks, syksy 70 yks) Arktisilla sirreillä on vähän levähdyspaikkoja tarjolla. Etelänsuosirria ei ole Uudellamaalla tavattu reviirillä enää pariin vuosikymmeneen, mutta Hangon Täktbukten on edelleen ennallistettavissa pesimäpaikaksi.

Kevät: Hangon läntinen saaristo/Uddskatan (50), Hangon etelälahdet (530)

Syksy: Hangon läntinen saaristo/Uddskatan (100–140), Hangon etelälahdet (80–120), Laajalahti (160–270)

Jänkäsirriäinen *Limicola falcinellus* (kevät 15, syksy ei tiedossa)

Kevät: Laajalahti (30–80), Morsfjärden (14–25)

Suokukko *Philomachus pugnax* (kevät 60, syksy 120) Yksilömäärät vaihtelevat hyvillään paikoilla aika paljon, harvoilla paikoilla vuosittain yli 100 yksilön kertymiä.

Kevät: Iso-Huopalahti (70–300), Laajalahti 140–300, Vanjärvi (490), Viikki – Vanhankaupunginlahti (150–160)

Syksy: Laajalahti (130–150), Saltfjärden (120–170), Vanjärvi (120), Viikki – Vanhankaupunginlahti (200–215)

Jänkäkurppa *Lymnocyptes minimus* Muista edukseen erottuvia alueita ei ole tiedossa, laji vaikuttaa esiintyvän hajanaisesti muutolla ja ja piilottelevan ruokailutavan vuoksi lukumääriin ei päästä kiinni. Säännöllisiä pesimäpaikkoja ei ole 2000-luvulta tiedossa, mutta esimerkiksi Mäntsälän Kotojärvellä reviiri v. 2010.

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago* (pesimä 10 rev, min 0,5 rev/km²) on luhtaisuuden ilmentäjä ja siten suurimmat pesimäaikaiset reviirikeskittymät havaittiin suurimmilla luhtasoillamme. Muutonaikaisia erottuvia alueita ei ole

tiedossa, joskin luultavasti Saltfjärden, Norra Fladet ja Laajalahti ovat edustavia lajille. Taivaanvuohen määrät ovat romahtaneet 1980-luvulta alle puoleen parhailla kohteilla.

Pesimä: Kotojärvi(-Isosuo) (17), Harparskog Storträsket-Lillträsket (11), Saltfjärden (8–10).

Kuovin *Numenius arquata* (pesimä 3 rev, min 1 rev/km²) vakiintuneita levähdyspaikkoja ei tunnu Uudeltamaalta löytyvän, hyvillä kosteikoilla kymmeniä satunnaisesti. Parhaita pesimäalueita ei tunneta hyvin, luultavasti yli 3 reviirin peltoaukeat ovat jo merkittäviä Uudellamaalla nykyään. Luonnonympäristössä, avosoilla tunnetaan yksi yli 2 reviirin esiintymä. Vuonna 2011 saadaan lisäselvyyttä, sillä kuovi on BirdLife Suomen vuoden lintu silloin.

Pesimä: (Ridasjärvi-) Ritassaarensuo (4), Seutulan pelot (3–6)

Mustaviklo *Tringa erythropus* (kevät 20 yks, syksy 15 yks) Keväällä pysähdykset ilmeisen lyhyitä ja liittyvät usein epäsuotuisaan muuttokelien. Mustaviklot pysähtyvät vähän myös syksyisin, Suomen stopover paikat ovat lajille selvästi länsirannikolla (Oulun ja Porin seudut).

Kevät: Koisjärvi (24), Vanjärvi (44)

Syksy: Laajalahti (28), Norra Fladet (21–27)

Valkoviklo *Tringa nebularia* (kevät 25 yks, syksy 15 yks) Selkeitä säännöllisiä levähdysalueita on vähän. Vakiintuneita pesimäpaikkoja ei tunneta, joskin Pohjois-Uudellamaalla on havaittu reviirejä.

Kevät: Hangon etelälahdet (25–80), Norra Fladet (33–42), Santahamina (30)

Syksy: Hangon etelälahdet (15–25), Hangon läntinen saaristo/Uddskatan (25–30), Vanjärvi (20–25)

Liro *Tringa glareola* (kevät 200 yks, syksy 150 yks, pesimä 2 rev, saman suokokonaisuuden sisällä) Lirolla on tiedossa enää yhdeksän pesimäsuota Uudellamaalla, ja kaikki suot on luokiteltu tässä katasauksessa maakunnallisesti arvokkaiksi (yksikään ei kuitenkaan vain liron vuoksi).

Lapintiira *Sterna paradisaea* esiintyy edustavilla saaristoalueilla. © Pertti Rasp, 30.5.2010.

Kevät: Hyvelänjärvi (370–400), Kattelus (200–300), Norra Fladet (290–360), Ridasjärvi (200–250), Vanjärvi (300–370). Finby Grändillä on havaittu 1400 yksilön kertymä v. 2008, mutta muulloin ei juurikaan.

Syky: Laajalahti 225–260, Norra Fladet (170–235), Viikki – Vanhankaupunginlahti (155–215)

Pesimä: Kivilamminsuu (3), Kotojärvi-Isosuo (5), Kurkisuo (2), Lampisuo (2), Mustasuo (2)

Punajalkaviklo *Tringa totanus* (pesimä 4, vähintään 1 rev/km²) Lämpimuuttava kanta on pieni, joten muuonakaiset havainnot keskittyvät pesimäpaikoille ja koskevat paikallista pesimäkantaa. Punajalkaviklo on yleisempiä kahlaajia merenrannikon läheisillä soilla, mutta kanta silti pieni – vuosina 2008–2010 löydettiin 11 suolta 15 reviiä.

Pesimä: Hangon etelälahdet (9), Salt-

fjärden (4–6), Vanjärvi (4), Östersundomin lintuvedet (6–10)

Rantasipi *Actitis hypoleucos* Muista edukseen erottuvia alueita ei ole tiedossa, laji vaikuttaa esiintyvän hajanaisesti sekä muutolla että pesimäpaikoilla.

Karikukko *Arenaria interpres* pesii harvakseltaan edustavilla saaristoalueilla, keskittymä ei ole tiedossa minään vuodenaikana.

Pikkulokki *Larus minutus* (kevät 80, pesimä: kaikki pesimäpaikat) Vuonna 2008 pikkulokki pesi Uudellamaalla enää kahdessa paikassa (Lammi 2010). Laji edellyttää hyvää näkyvyyttä pesältä ympäristöön ja yleensä veden eristämiä saarekkeitä, mieluiten hyllyvää suorantaa. Tällaiset ovat lähes kaikilta entisiltä Uudenmaan pesimäpaikoilta hävinneet maa- ja metsätalouden aihe-

uttaman rehevöitymisen, kuivumisen ja umpeenkasvun vuoksi. Pesimäpaikojen vähenemisen ohessa vesistöjen kuivuminen ja sameus ovat vähentäneet lajille sopivan isokokoisten lentävien hyönteisten määrää. Lajin kaikki nykyiset ja entiset pesimäpaikat kaipaavat ripeitä ennallistamistoimia ja suojelua.

Kevät: Iso-Huopalahti (130–170), Ridasjärvi (110), Tuusulanjärvi (220–280), Vanjärvi (230)

Pesimä: Lampisuo (10), Ridasjärvi (1–2), Suojärven suot (20–25 paria Isosuolla, siirtyivät Lampisuolle v. 2010)

Naurulokki *Larus ridibundus* (pesimä 300, suuryhdyskunnat) Erillisiä levähdyspaikkoja ei ole nimettävissä. Naurulokin suojavaikutuksen (saatevarjolaji) vuoksi maakunnallisesti arvokkaiksi voidaan nimetä ainakin 5 parasta, suuryhdyskuntia käsittävää

pesimäpaikkaa.

Pesimä: Laajalahti (350–547), Nummi-Pusulan – Lohjan lintuvedet (400 paria 3 yhdyskunnassa, suurin yli 300 paria), Ridasjärvi (1140–1260), Suomenoja (850–3700), Tuusulanjärvi (400–420)

Kalalokki *Larus canus* (*pesimä: edustava saaristoalue, sisämaassa 20 paria, vähintään 5 paria/km²*) Sisämaasta tiedossa yksi erottuva pesimäalue: Meiko-Lapträsk (25).

Selkälokki *Larus fuscus* (*pesimä: kaikki yhdyskunnat*) Tiedossa on enää yksi pesimäaikainen tihentymä: Suomenlinnan luodot – Harakka, missä pesii vielä kymmeniä pareja (50–80).

Harmaalokki *Larus argentatus* ja **merilokki** *Larus marinus* Opportunististen ruokailutapojen vuoksi useimmille lokeille on vaikea nimetä kaatopaikkojen lisäksi pesimäpaikoista erillisiä säännöllisiä levähdysalueita. Parhaat pesimäpaikat ovat näillä lajeilla edustavilla

saaristoalueilla, jotka on lueteltu artikkelin ensimmäisessä osassa.

Räyskä *Sterna caspia* (*pesimä: 2 paria, kaikki yhdyskunnat*) Räyskän yhdyskunnat ovat edustavilla saaristoalueilla, jotka on lueteltu artikkelin ensimmäisessä osassa. Pääosa kannasta keskittyy yhteen yhdyskuntaan. Selkeitä erillisiä levähdyspaikkoja ei voi nimetä, joskin Lohjan järvi (eritoten Osuniemenlahti) erottuu useimpina vuosina ruokailupaikkana.

Kalatiira *Sterna hirundo* Esiintyy runsaammin edustavilla saaristoalueilla, jotka on lueteltu artikkelin ensimmäisessä osassa. Erillisiä levähdysalueita ei tunneta. Sisämaassa harva kanta, jonkinlaisena vertailulukuna voi käyttää Meiko-Lapträskin järvikeskittymän 16 paria (useilla järvillä) ja Pornaisten Lampisuon 13 parin yhdyskuntaa.

Lapintiira *Sterna paradisaea*, **riskilä**

Cepphys grylle, **ruokki** *Alca torda* esiintyvät pääasiallisesti edustavilla saaristoalueilla, jotka on lueteltu artikkelin ensimmäisessä osassa. Erillisiä levähdysalueita ei tunneta.

Pikkutikan *Dendrocopus minor* Parhaat pesimäkeskittymät ovat vesistöjen ääressä lehdöissä. Uudellamaalla lintuvesillä tehtävät linnustolaskennat tuottavat kohtalaisen tiedon myös pikkutikan esiintymisestä. Paikkojen välillä ei ole kuitenkaan erityisen vertailukelpoisia laskentatuloksia ja arvioitu reviirimäärä on useilla paikoilla luultavasti yliarvio, sillä raportoitu tiheys on ollut selvästi suurempi kuin pikkutikan erikoistutkimuksessa todettu reviirin vähimmäiskoko parhaassa mahdollisessa elinympäristössä: 35–40 hehtaaria (Angelstam ym 2004). Lajin talvi- ja pesimäreviirit ovat usein eri paikoissa, jolloin alkukevään rummuttajat on saatettu tulkita pesimäkantaan. Pikkutikalla(kin) myös naaraat

Rantasipillä *Actitis hypoleucos* ei näytä olevan selkeitä muuton- tai pesimimäaikaisia keskittymiä Uudellamaalla. © Pertti Rasp, 19.8.2010.

Uudellamaalla oli tiedossa 2000-luvun lopulla enää 1-2 kirjokertun *Sylvia nisoria* säännöllistä esiintymispaikkaa. © Pertti Rasp, Helsinki, 19.9.2010.

rummuttavat. Yhtä kaikki, paikoilla on oma tärkeä rooli talvisinkin, kunhan muistetaan, että reviiri ei tarkoita välttämättä pesintää.

Pesimä: Kopparnäs (5), Lappträsk (6–12), Matalajärvi (1–6), Viikki – Vanhankaupunginlahti (5–6 – vastaa tarjolla olevaa elinympäristön määrää)

Luotokirvisen *Anthus petrosus* (pesimä 3, keskittymät) Uudenmaan kannasta pääosa esiintyy edustavilla saaristoalueilla ja keskittymät ovat aivan ulkosaa-riston uloimmilla isohkoilla, kasvipeitteisillä luodoilla.

Pesimä: Sadeln (4–8), Kirkkonummen saaristo/Sommarn (3–5).

Keltävästäräkki *Motacilla flava* (pesimä 8, vähintään 2 rev/km²) on vähentynyt rajusti Uudellamaalla ja kaikki säännölliset pesimäpaikat ovat ennallistamisen tai säilyttämisen arvoisia. 83 tutkitusta suosta laji esiintyi vain

kuudella. Valtaosa Uudenmaan kannasta keskittyy nykyisin suojelualueille ja erityisesti sellaisille, missä laidunusta pidetään kosteikon tuntumassa edelleen yllä tai kasvillisuutta jyrsitään koneellisesti. Hoitotoimet ovat välittömästi vahvistaneet kantaa Laajalahdella ja Saltjärdenillä.

Pesimä: Laajalahti (5–15), Myransin seutu (9–10), Saltjärden (21–33), Viikki – Vanhankaupunginlahti (28–29)

Koskikara *Cinclus cinclus* (pesimä 1, talvi 6 yks, vähintään 1/ reittivesistökilometri) 1990-luvun jälkeen pesimäkanta on kutistunut olennaisesti ja enää yksi säännöllinen pesimäpaikka on jäljellä, joskin satunnaispesintöjä on tavattu useilla paikoilla. Tutkimusten mukaan eteläinen pesimäkanta on käytännössä syntynyt, kun pohjoisesta talvehtimaan tulneiden 2. kalenterivuoden naaraiden poismuutto on viivästynyt pitkän talven ja kylmän alkukevään jäl-

jiltä, jolloin pesimisvietti on lauennut ja ne ovat jääneet kevään aikana löytyneen kumppaninsa kanssa pesimään talvehtimispaikoille. Ensimmäisen pesimäkerran jälkeen sama naaras yrittää pesiä samalla paikalla seuraavinkin vuosina (Pihlainen 2007). Talvien ja alkukeväiden lämmitessä Uudenmaan karapopulaatioon ei ole rekrytoitunut uusia talvehtineita yksilöitä ja pesimäparimäärä on laskenut nopeasti. Uusimaa on 2000-luvun alussa ollut kuitenkin edelleen merkittävä talvehtijoille (saapuvat pääosin Norjasta). Lajin menestymisen kannalta on tärkeää, että vettä virtaa puroissa tai joessa koko vuoden ilman mainittavaa kuivumista, jolloin ravintoeläimet voivat paremmin. Tätä voidaan edesauttaa vesivarojen tasaisemmalla juoksutuksella (missä säännöstelyä tapahtuu), etenkin talviaikaan. Tärkeää on myös veden yleisen laadun parantaminen yläpuolisilla valuma-alueilla, mm. metsä- ja

Linnustolaskentoihin osallistujat Uudellamaalla 2007-2009. Tringan lintupaikkavastaavaa kiittää kaikkia laskentoihin osallistuneita. Nimen perässä oleva numero on +/-arvio henkilön maastopäivistä organisoiduissa laskennoissa. Viranomaislaskijoita ei ole mukana. Vuoden 2010 laskijat mainitaan erillisessä raportissa (Tringa 1/2011).

Aaltonen, Esa	1	Janhonen, Timo	1	Lindy, Juha	15	Sahi, Ilkka	8
Aavikko, Jouko	7	Jukarainen, Aili	3	Linkola, Mirjami	1	Salokangas, Jukka	17
Ahola, Juhani	11	Jämsä, Markku	4	Lokki, Heikki	3	Sammalkorpi, Ilkka	4
Ahola, Kari	16	Jäättelä, Laura	2	Lunden, Kai	7	Santala, Jukka	13
Arkiomaa, Aki	11	Kalenius, Christer	6	Luoto, Anu	3	Seimola, Tuomas	5
Aronen, Mika	4	Kari, Susanna	3	Matsson, Rainer	4	Selin, Henri	4
Asikainen, Mika	3	Karppi, Antti	4	Maula, Hannu	4	Siivonen, Stacy	14
Attila, Risto	2	Karpainen, Jouni	1	Maula, Marita	3	Silvenius, Frans	4
Aula, Pertti	13	Kekkonen, Hannu	1	Mikala, Antti	4	Sirviö, Jukka	11
Below, Antti	2	Kekäläinen, Markku	1	Mikkola, Karno	2	Sulander, Taavi	4
Borg, Philip	12	Keto, Pekka	4	Mikkola, Kauri	27	Stigell, Reima	2
Buchert, Peter	11	Ketonen, Juha	12	Mikola, Alekski	3	Suominen, Marjatta	1
Ceder, Jani	2	Kiviniemi, Olavi	4	Morberg, Roger	3	Syrjälä, Tuomas	7
Eklund, Liisa	7	Kleemola, Lauri	3	Mäkinen, Antto	7	Södersved, Jan	22
Ellermaa, Margus	21	Kleemola, Markku	3	Niemi, Matias	9	Södersved, Matias	4
Eskelin, Toni	2	Koho, Mikko	9	Niiranen, Seppo	5	Södersved, Niina	1
Forsten, Annika	2	Koistinen, Jarmo	4	Niittylä, Juhana	2	Södersved, Ronja	2
Grundström, Roger	6	Koivula, Eelis	3	Nurmela, Pertti	3	Tallgren, Timo	2
Haapasaari, Hannu	2	Koivula, Hanna	1	Närhi, Jani	5	Talvela, Matti	2
Harju, Aalto	5	Koivula, Matti	12	Oksanen, Vesa	4	Talvela, Merja	7
Hasunen, Petri	8	Koskelainen, Jukka	4	Olander, Roger	7	Tenberg, Henrik	4
Heikkinen, Esko	4	Koskinen, Janne	3	Paju, Jaakko	11	Timonen, Juhani	3
Heinilä, Kalle	1	Laiho, Tero	1	Palmu, Helge	2	Toiviainen, Kari	10
Heinonen, Osmo	7	Laitasalo, Jari	2	Panula, Pertti	5	Toivonen, Timo	3
Hellström, Paul	10	Laukkanen, Sampo	1	Pennanen, Jorma	1	Uppstu, Andreas	9
Hinkkanen, Markus	4	Lehikoinen, Alekski	5	Pettay, Timo	3	Uusitalo, Martti	6
Hintikka, Jukka	4	Lehikoinen, Marja	1	Pihlström, Kai	4	Velmala, William	3
Holmström, Hannu	3	Lehikoinen, Sakari	1	Pirinen, Pasi	5	Vilen, Jukka	3
Holmström, Inga	5	Lehtiniemi, Teemu	2	Pokkinen, Reijo	7	Virta, Sami	3
Huttunen, Kalle	7	Lehto, Petri J.	1	Putkonen, Mikko	3	Virtanen, Matti J.	1
Hyvönen, Hanna	3	Lehtonen, Antti	3	Puimalainen, Jarmo	2	Virtanen, Marja-Leena	1
Häärä, Otso	1	Leinonen, Mauri	12	Ranta, Mikael	7	Vosa, Roland	3
Ikonen, Pekka	1	Lindén, Andreas	4	Riihimäki, Matti	1	Wallinmaa, Leo	2
Jalava, Heini	2	Lindholm, Antero	2	Saarinen, Petri	12	Willamo, Risto	5

suo-ojituksia tukkimalla siellä missä siitä ei ole suurta haittaa sekä ojitusten yhteydessä perustettavilla laskeutuslaitailla kiintoaineksen vähentämiseksi. Uittorännit ja muut rakenteet kannattaa jättää koskipaikoilla rauhaan, sillä se pesii helposti niissä.

Talvi: Fagervik (8–11), Karjaanjokilaakso Kärkelänjoki (14–16), Siuntionjoen laakso (8–10)

Pesimä: Karjaanjokilaakso (1)

Rastaskerttunen *Acrocephalus arundinaceus* (pesimä 6, vähintään 1 rev/km²)

Pesimä: Lämpträsket (6–8), Tammissaaren lintuvedet (13), Viikki – Vanhankaupunginlahti (6–8)

Kirjokerttu *Sylvia nisoria* (pesimä: kaikki säännölliset paikat) on kärsinyt ainakin sopivien puoliaukeiden alueiden um-

Vanhankaupunginlahti on viiksitimalin *Panurus biarmicus* tärkein esiintymispaikka Uudellamaalla. © Pertti Rasp, Helsinki, 18.6.2010.

peenkasvusta, periaatteessa yleisestä perinnemaisemien vähenemisestä rannikkoseudulla. Gotlannissa, missä lajia erikseen tutkittiin, reviirien määrä on pysynyt aika lailla vakiona vuosikymmenien ajan (Waldenström ym. 2004). Kirjokertun autioituneille pesimäpaikoille, etenkin Natura-alueille tuleekin perustaa perinnemaisemakohteita – vähintään, mitä lajin eteen voidaan Uudellamaalla tehdä. Reviiriltä pitää löytyä paljon matalia ja puolikorkeita pensaita (ruusupensaat, katajat, pajut), mutta pensaikko ei saisi olla yhtenäinen, vaan peittävyys voi olla 20–50 %. Lisäksi pitää löytyä useita yksittäisiä lehtipuita (pihlaja, orapihlaja, koiivu), joissa kirjokerttu yleensä ruokailee (Waldenström ym 2004). Puusto ei saa myöskään olla yhtenäistä.

Pesimä: enää yksi säännöllinen paikka tiedossa 2000-luvun lopussa Kirkkonummella. Laji voisi edelleen esiintyä Tammisaaren rannikkoalueen sisälahtien tun-

tumassa, kenties saaristossakin. Lisäksi Saltjärdenillä vielä vuonna 1997 11 paria, nykytilanne ei ole tiedossa, mahdollisesti yksi reviiri.

Viiksitimali *Panurus biarmicus* (pesimä: 3 rev) häviää herkästi jopa melko isoista ruovikoista. Vanhankaupunginlahden ruovikko näyttäisi olevan tärkeä leviämiskeskus muille alueille.

Pesimä: Tammisaaren lintuvedet (5), Viikki – Vanhankaupunginlahti (16–19)

Peltosirkku *Emberiza hortulana* Esiintymistä ei tunneta valitettavasti kovin kattavasti. Lajin levinneisyysalue on supistunut ja laji on vähentynyt Suomessa paikoin eräästä runsaimman peltolintulajin asemasta hyvin vähälukuiseksi (jopa yli 95 % väheneminen, Väisänen ym. 1998, Väisänen 2006). Kaksi hyvää keskittymää on tiedossa, joilla on vielä ollut vipinää viime viime vuosinakin, vaikka laskusuuntaus

on havaittavissa näilläkin. Lajia voinee hyödyttää maatalouden erityisympäristötuen toimenpitein.

Pesimä: Myransin seutu (11–14) ja Seutulan pelot (15–30)

Pohjansirkku *Emberiza rustica* pesii paikoilla, missä ei juuri ihmisiä kuljelle. Vuosien 2008–2010 kartoitukset osoittivat, että laji esiintyy yksittäispaireina edelleen Uudenmaan puustoisilla soilla (7 suolla 8 reviiriä). Esiintymisen säännöllisyydestä 2000-luvulla on näyttöä kahdelta suolta. Pohjansirkkua käytettiin yhtenä kriteerilajina edustavien lintusoiden valinnassa.

Avustajat

Raportin kyhäämisessä ovat erilaista asiantuntija-apua antaneet mm. Aili Jukarainen, Alekski Lehikoinen, Andreas Lindén, Antti Below, Arto Pummila, Esa Lammi, Jan Södersved, Jyrki

Tolvanen (koskikara), Kari Ahola, Karo Mikkola, Matti Koivula, Pekka Ruusanen, Tapio Solonen, Tuomas Seimola, Taavi Sulander.

VIITTEET

- Angelstam, P., Roberge, J.-M., Löhmus, A., Bergmanis, M., Brazaitis, G., Dönn-Breuss, M., Edenius, L., Kosinski, Z., Kurlavicius, P., Lärmanis, V., Lūkins, M., Mikusinski, G., Račinskis, E., Strazds, M. and Tryjanowski, P. 2004. Habitat modelling as a tool for landscape-scale conservation – a review of parameters for focal forest birds. – *Ecological Bulletin* 51: 427–453.
- Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos, M., Osara, M., Ylimaunu, J. ja Yrjölä, R. 2003: Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. – Suomen ympäristö 596. Suomen Ympäristökeskus, Helsinki.
- BirdLife Suomen lintupaikkatietokanta (= IBA-selain). Rekisteri sisältää yli 2500 lintupaikkaa lintutietoineen ja kuvauksineen.
- De Leeuw, J. J. 1999: Food intake rates and habitat segregation of Tufted Duck, *Aythya fuligula* and Scaup *Aythya marila* exploiting Zebra mussels *Dreissena polymorpha*. – *Ardea* 87:15–31.
- Delany, S., Scott, D., Dodman, T. & Stroud, D. (toim.) 2009: An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia. – Wetlands International, Wageningen, The Netherlands.
- Drent, R. (toim.) 2005: Seeking nature's limits. – KNNV Publishing, Utrecht. 314 s.
- Ebbinge, B. 1991: The Impact of hunting on mortality rates and spatial distribution on geese wintering in Western Palearctic. – *Ardea* 79: 197–210.
- Ellermaa, M. 2004: Länsi-Uudenmaan pesivät selkälokit 2003. – *Tringa* 31(2): 108–109.
- Ellermaa, M. 2009: Tringa kartoitti Siiponkorven. – *Tringa* 36(1):2–6.
- Ervasti, E. 2004: Pohjan kaakkurit. – *Tringa* 31(2): 94–107.
- Forsman, D. & Ahola K. 1987: Kirkkonummen linnustoselvitys 1984. – Kirkkonummen ympäristönsuojelulautakunta 3.
- Heath, M. F., Evans, M. I., Hoccom, D. G., Payne, A. J. & Peet, N. B. 2000 (toim.). Important Bird Areas of Europe: Priority Sites for Conservation. 2 vols. BirdLife conservation series No 8. BirdLife International, Cambridge UK.
- Joosten, H. 1997: European mires: a preliminary status report. – International Mire Cons. Group Members Newsl. 3: 10–13.
- Kimmel, K., Kull, A., Salm, J.-O. & Mander Ü. 2008: The status, conservation and sustainable use of Estonian wetlands. – *Wetlands Ecology and Management* 18(4): 375–395.
- Koffijberg, K. & Schaffer, N. (toim.) 2006: International Single Species Action Plan for the Conservation of the Corncrake *Crex crex*. – CMS Technical Series No. 14 & AEWA Technical Series 9. Bonn, Germany.
- Koskimies, P., Kuntzi, V., Metsänen, T., Niiranen, S. & Toiminen, P. 2008: Hyvinkään Ritassaarensuon voimajohtojen vaikutus linnustoon. – Tutkimusraportti, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan Lintuharrastajat Apus ry. 52 s.
- Lammi, E. 2010a: Nummi-Pusulän lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelma. 2010. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. Luonnos.
- Lammi, E. 2010b: Vuoden 2008 linnut – naurulokki ja pikkulokki. – Linnutvuosikirja 2009:28–35.
- Lammi, E., Koivula, M., Pienmunne, E. & Routasuo, P. 1998: Kirkkonummen Saltfjärdenin pesimälinnusto 1997. – Uudenmaan ympäristökeskus. Monisteita Nro 43. 26 s.
- Lammi, E. & Nironen M. 2010: Suomenojan lintualue. Säilytettävän alueen rajaaminen linnuston perusteella. – Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 15 s (raportti).
- Lammi, E. & Routasuo, P. 2009: Espoon lintuvesien pesimälinnuston seuranta ja viitasammakkoselvitys 2008. – Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 1/2009.
- Lehikoinen, A., Below, A. & Wickman, M. 2006: Tulliniemen luonnonsuojelualueen ja Russarön ympäristön saaristolinnusto vuonna 2005. – *Tringa* 33 (3):152–169.
- Lehtiniemi, T., Leivo, M. ja Sundström, J. 2009: Porvoon seudun maakunnallisesti arvokkaat lintukohteet. - Porvoon seudun lintutieteellinen yhdistys: http://www.saunalahti.fi/~pslybnff/b/iu_reba.pdf
- Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINI-BA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio 142 s.
- Lotze, H. K. & Reise, K. (toim.) 2005: Ecological history of Wadden Sea. – Helgoland Marine Research 59 (1).
- Metsähallitus 2007: Medvästön-Stormossenin alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 29. 81 s.

Räyskä *Hydroprogne caspia* tuntuu viihtyvän Lohjan Osuniemessä kalastusreissuillaan. Pääosa Tringan toimialueen räyskistä pesii yhdessä koloniassa ulkosaaristossa. © Pertti Rasp, Viro, 11.7.2010.

- Pihlainen, J. 2007: Mihin karat katosivat Etelä-Suomesta. – *Cinclus Scandinavicus* 20:9–11.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Tytti Kontula (toim.) 2008: Suomen luontotyyppeiden uhanalaisuus, osat 1 ja 2. – Suomen ympäristö 8/2008.
- Saarinen, M. 2006: Santahaminan ihana Likolampi. – *Tringa* 33 (3):148–151.
- Solonen, T., Lehikoinen, A. & Lammi, E. (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. – Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Helsinki.
- Solonen, T. & Lavinto, A. 1998: Tuusulanjärven kunnostushakkeeseen liittyvän savenoton odotettavissa olevat vaikutukset lintuvesiohjelman kuuluvan alueen pesivään ja muutonaikaiseen linnustoon. – Luontotutkimus Solonen Oy. Helsinki.
- Solonen, T. & Virolainen, E. 1995: Länsi-Uudenmaan uhanalaiset lintulajit. – *Tringa* 22(3b):4–12.
- Södersved, J. 2009: Karjalohjan Kotojärven ja Vähäjärven pesimälinnuston selvitys 2009. – Moniste.
- Vuorinen, E. 2009: Vihdin Vanjärven hoito- ja käyttösuunnitelma. – Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 15/2009.
- Väisänen, R. A. 2006: Maalinnuston kannanvaihtelut Etelä- ja Pohjois-Suomessa 1983–2005. – *Linnut vuosikirja* 2005:
- Väisänen, R. A., Lammi, E. ja Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. – Otava, Keuruu. 567 s.
- Väänänen, V.-M., Laine, J., Lammi, E., Lehtiniemi, T. Luostarinen, M. ja Mikkola-Roos, M. 2010: Suomen valkoposkikihanhikanta jatkaa kasvuaan. – *Linnut-vuosikirja* 2009:72–77.
- Waldenström, J., Rhönnsdahl, P. ja Hasselquist, D. 2004: Habitat preferences and population trends in the Barred Warbler *Sylvia nisoria* in the Ottenby area, southeast Sweden. – *Ornis Svecica* 14: 107–116.
- Werner, S., Mörtl, M., Bauer, H-G. & Rothhaupt, K.-O. 2005: Strong impact of wintering waterbirds on Zebra mussel *Dreissena polymorpha* populations at lake Constance, Germany. – *Freshwater Biology* 50: 1412–1426.
- Yrjölä, R., Rinne, J. & Stigzelius, J. 2003: Tuusulanjärven länsirannan hoidon ja käytön periaatteet. – Monisteita 127, 74 s.